CredAgro

Qeyri Bank Kredit Təşkilatı

İLLİK HESABAT 2009

2009

İNVESTORLAR

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı ehtiyacları yerli bazarlar tərəfindən ödənilə bilməyən özəl sektor müştərilərinə əsasən investisiyalar yatırmaq vasitəsilə dünyanın 29 ölkəsində müxtəlif layihələri dəstəkləyən beynəlxalq maliyyə qurumudur (www.ebrd.org).

Dünya Bankı Qrupunun üzvü olan Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (BMK) inkişaf etməkdə olan ölkələrdə özəl sektor üzrə fokuslaşan ən böyük qlobal inkişaf institutudur. BMK insanlara kasıblıqdan qurtulmaq və öz həyatlarını yaxşılaşdırmaq imkanı verir. BMK bunu daha çox insanı işlə təmin edə bilən və daha çox xidmətlər təqdim edə bilən bizneslərə investisiyalar yatırmaq, digərlərindən kapital toplamaq və davamlı inkişafa əmin olmaq məqsədilə məsləhət xidmətləri göstərmək vasitəsilə edir. (www.ifc.org)

BlueOrchard Finance dünya üzrə 42 inkişaf etməkdə olan ölkənin mikromaliyyə təşkilatlarına maliyyə ayıran aparıcı mikromaliyyə aktivləri təminatçısıdır. (www.blueorchard.org)

OikoKredit mikromaliyyə sektoruna özəl maliyyə cəlb edən dünyanın ən böyük maliyyə mənbələrindən biridir. Oikokredit inkişaf edən dünyada vasitəçi mikromaliyyə institutları vasitəsilə kiçik bizneslərə kreditlər ayırır. Oikokredit həmçinin ticarət korporativlərinə, yarmarka ticarəti təşkilatlarına birbaşa kreditlər verir və kiçik-orta müəssisələrin səhmlərini alır. (www.oikocredit.org)

Triple Jump Niderlandın paytaxtı Amsterdamda yerləşən mikromaliyyə investisiya təşkilatıdır. O, investorlara peşəkar maliyyə menecmenti xidmətləri təklif edir və mikromaliyyə institutlarına kreditlər və aktiv investisiyaları ayırır. (www.triplejump.eu)

KfW Entwicklungsbank (KfW İnkişaf Bankı) inkişaf etməkdə olan və keçid dövrü yaşayan ölkələrdə əhalinin iqtisadi və sosial həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün çalışır. Alman hökuməti adından həyata keçirdiyi maliyyə əməkdaşlığı vasitəsilə, o, dünya miqyasında yoxsulluğun azaldılması, milli sərvətlərin qorunması və sülhün təmin olunmasına öz töhfəsini verir. (www.kfw.de)

Symbiotics mikromaliyyə investorları və fondlar üçün investisiya vasitəçiliyi və mikromaliyyə sahəsinə investisiya xidmətləri təklif edir. (www.symbiotics.ch)

Developing World Markets (DWM-İnkişaf edən dünya bazarları) maliyyə aktivlərin idarəedilməsi və investisiya bankı olmaqla qlobal miqyasda davamlı iqtisadi və sosial inkişafa nail olmaq üçün sosial cəhətdən müsbət təsiri olan investisiyalar ayırır. (www.dwmarkets.com)

MicroVest dünya miqyasında yoxsulluq piramidasının aşağı pilləsində olan əhaliyə maliyyə xidmətləri ayıran mikromaliyyə təşkilatları və digər institutlar üçün kapitalın mobilizasiya ilə məşğul olan vasitəçidir. (www.microvestfund.com)

İncofin Investment Management (İncofin İnvestisiya Menecmenti) Belçikada yerləşən və 32 ölkədə 75 mikromaliyyə təşkilatı ilə işləyən aparıcı investordur. İncofin İnvestment Management geniş miqyaslı məhsullar, kreditlər, aktiv və zəmanətlər təklif edir. (www.incofin.be)

MÜNDƏRİCAT

Əsas Nəticələr	2
Müşahidə Şurası Sədrinin müraciəti	3
Missiya, Gələcəyə Baxış, Əsas Dəyərlər	3
Rəhbərliyin müraciəti	4
Müşahidə Şurası	5
İdarə Heyəti	6
CredAgro - Tarixi	7
Rəhbərliyin müzakirəsi, maliyyə vəziyyəti və əməliyyatların nəticələrinin təhlili	8
Fəaliyyətə ümumi baxış	
2009-cu il üçün iqtisadi mühit	
Fəaliyyət İcmalı	
Gələcəyə Baxış	
Risklərin İdarəedilməsi	
Təşkilat və İşçi Heyəti	12
İnformasiya Texnologiyaları	14
Ən yaxşı filial - Cəlilabad	14
Uğur Hekayələri	14
Filial Şəbəkəsi	15
Müstəqil Auditorların Rəyi və Maliyyə Hesabatları	16

ƏSAS NƏTİCƏLƏR

	2009	2008	Dəyişiklik
Balans Hesabları	**ABŞ ('000)**	**ABŞ ('000)**	**%**
Likvid Aktivlər	1,368	876	56.1%
Müştərilərə verilən kreditlər, cəmi	44,615	51,245	-12.9%
Kənd təsərrüfatı	2,129	2,974	-28%
İstehlak	12,954	12,721	2%
Express	12,722	7,062	80%
Lizinq	1,419	3,243	-56%
Digər	2,466	3,789	35%
İstehsal	587	1,041	-44%
Ticarət	12,337	20,414	-40%
Kreditlər üzrə yaradılan ehtiyyatlar	1,450	959	51.2%
Müştərilərə verilən kreditlər, xalis	43,165	50,286	-14.2%
Cəmi Aktivlər	50,233	59,354	-15.4%
Passivlər	39,572	48,055	-17.7%
Kaptal	10,661	11,298	-5.6%
Gəlir və Xərc Hesabları	**ABŞ ('000)**	**ABŞ ('000)**	**%**
Faiz Gəlirləri	15,784	13,432	17.5%
Faiz Xərcləri	4,598	4,458	3.2%
Faiz yaradan aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar	4,141	497	732.6%
Xalis Mənfəət	7,045	8,477	-16.9%
Qeyri / Faiz Gəlirləri	6,914	3,542	95.2%
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir	710	4,940	-85.6%
Xalis Mənfəət	528	3,819	-86.2%
Əmsallar			
Kapitalın gəlirliyi	1.1%	51.7%	-98%
Aktivlərin gəlirliyi	0.2%	9.7%	-98%
Əməliyyat məhsuldarlığı	22.0%	10.0%	120%
Öhdəliklərin kapitala olan nisbəti	371.2%	425.3%	-13%
30 gündən yuxarı riskdə olan protfel	5.10%	1.60%	219%
Digər			
Aktiv kreditlərin sayı (cəmi)	20,200	13,772	47%
Kənd təsərrüfatı	280	290	-3%
İstehlak	11,507	8,906	29%
Ekspress	7,109	2,984	138%
Lizinq	80	134	-40%
Digər	212	239	-11%
İstehsal	29	45	-36%
Ticarət	983	1,174	-16%
Verilən kreditlərin sayı	16,761	11,192	50%
Verilən kreditlərin dəyəri, ABŞ dolları ('000)	31,383	42,236	-26%
Filialların sayı	13	13	0%
İşçilərin sayı	304	198	54%
Ortalama kredit müddəti, həftələr	90	103	-13%
Ortalama kredit məbləği, ABŞ dolları ('000)	1,872	3,774	-50%
Valyuta məzənnəsi	0.8031	0.8010	0.26%

MÜŞAHİDƏ ŞURASI SƏDRİNİN MÜRACİƏTİ

2009-cu il CredAgro təşkilatının qısa inkişafı tarixində ən mühüm dövrlərdən biri olmuşdur. O vaxta qədər CredAgro sürətli inkişaf yolu keçmiş, yüksək keyfiyyətli kredit portfelinə malik olmuş və maliyyə nəticələrini təkmilləşdirmişdir. 2009-cu ildə qlobal maliyyə böhranı və daxili problemlərin təsiri ilə kreditin keyfiyyətini aşağı düşmüş, kredit portfeli azalmışdır. Beləliklə, 2009-cu il CredAgro - nun kreditləşmə fəaliyyətinin ilk dəfə zəifləməsi ilə əlamətdar olmuşdur. Habelə, onu da vurğulamaq vacibdir ki, CredAgro bu çətinliklərin və böhranın öhdəsindən gəlmiş və əməliyyatlarını gücləndirmişdir.
CredAgro kredit portfelini effektiv şəkildə qaydasına salmış və ardınca, kredit risklərin idarəedilməsi, daxili audit və daxili nəzarət də daxil olmaqla təşkilati sistemlərin təkmilləşdirilməsinə hədəflənmiş və bu yeni siyasət və prosedurların icrası üçün bir sıra yeni mütəxəssislər cəlb etmişdir. 2009 və 2010-cu illər ərzində CredAgro maliyyə böhranından irəli gələn problemlərin həlli üzərində işini davam etdirəcək. Eyni zamanda, biz daha güclü sistemlər quracaq və menecment komandasının CredAgro -nu yeni istiqamətlərə aparmaq səylərini dəstəkləyəcəyik.
Biz hazırda təkmilləşmə və təşkilatın daxili gücünün artırılması dövrünü yaşayırıq və ümid edirik ki, CredAgro Azərbaycanın maliyyə xidmətləri sektorunda güclü bir lider və rəqib mövqeyini qoruyub saxlaya biləcək. CredAgro əsasən rayon ərazilərində müştərilərə maliyyə xidmətləri göstərən mühüm bir təşkilatdır. CredAgro Müşahidə Şurası təşkilatın 2010-cu ildə yeni və peşəkar üzvlərdən ibarət işçi komandası ilə fəaliyyətini davam etdirəcəyinə, qapalı səhmdar cəmiyyəti kimi yenidən qeydiyyatdan keçəcəyinə və daha güclü və gələcəyə inamla baxan təşkilat olacağına ümid edir.
Biz CredAgro -nun işçi heyəti və rəhbərliyinin səylərini və peşəkarlığını, müştərilərimizin sadiqliyini və investorlarımızın dəstəyini yüksək qiymətləndiririk. Gələcək inkişaf yolumuzda da, sizin sadiqliyiniz, Azərbaycanda və bütün dünyada olan dostlarımızın dəstəyi CredAgro müştərilərinə öz biznes və maliyyə məqsədlərinə nail olmağa kömək edəcək xidmətlər göstərmək bacarığımızı artıracaq.

Dr. Frederik V. Smit
Mühahidə Şurasının Sədri

Missiya

CredAgro Azərbaycanın kənd ərazilərində fəaliyyət göstərən sahibkar və müəssisələrə maliyyə xidmətləri göstərən müstəqil və dinamik bir təşkilatdır. Bizim məqsədimiz müştərilərimizin, həyat səviyyəsini, iqtisadi imkanlarını və bununla da onların yaşadığı icmaları inkişaf etdirməkdir.

Gələcəyə Baxış

CredAgro-nun gələcəyə baxışı müştərilərin ehtiyacına cavab verən ədalətli qiymətlərlə və Azərbaycanın bütün ərazisində asanlıqla əldə edilə bilən maliyyə xidmətlərinin mövcud olduğu iqtisadi mühitdir.

Əsas Dəyərlər

- Bizim məramımız müştərilərimizin ehtiyaclarına cavab verməkdir.
- Bizim ən əhəmiyyətli resursumuz əməkdaşlarımızdır. Biz yalnız səriştəli və işə sadiq insanları komandamıza cəlb etməyi, onların inkişafına və səmərəli fəaliyyət göstərməsinə çalışırıq.
- Biz, CredAgro-nun dayanıqlığını təmin etmək və göstərdiyi maliyyə xidmətlərini genişləndirmək məqsədi ilə mənfəət əldə edən bir təşkilat kimi idarı edirik.
- Biz CredAgro-nu şəffaf və peşakar şəkildə onun missiyası və baxışına uyğun tərzdə idarə edirik.

RƏHBƏRLİYİN MÜRACİƏTİ

RƏHBƏRLİYİN MÜRACİƏTİ

2009-cu il CredAgro üçün hər baxımdan çətin bir il olmuşdur. Qlobal iqtisadi böhranın müştərilərimizə təsiri və daxili nəzarət sistemlərində olan zəifləmələr kredit portfelinin keyfiyyətinin düşməsi ilə nəticələnmişdir. Nəticə etibarilə, 3.65 mln. dollar dəyərində kredit silinməsi edilmişdir ki, bu da öz növbəsində portfelimizin 12.9%-ə qədər azalmasına gətirib çıxarmışdır. Bütün bu çətinliklərə baxmayaraq, CredAgro risklərin azaldılması məqsədilə tətbiq edilmiş azalma strategiyası nəticəsində ili 0.53 milyon ABŞ Dolları miqdarında xalis gəlir və 2008-ci il ilə müqayisədə 47% artmış aktiv müştəri sayı ilə başa vurdu. Biz fəaliyyətlərimizin coğrafi əhatə dairəsini genişləndirərək ən mühüm rayonlarda yeni sub-ofislər açdıq.

2009-cu ildə bir sıra mühüm məsələləri öyrənmiş olduq. Daxili nəzarət və daxili audit sistemimizi gücləndirməyə ehtiyac olduğunu anladıq. Nəticə olaraq biz, siyasətlər, plan və işçi heyəti ilə təmin olunmuş Daxili Nəzarət Departamentini yaratdıq. Bundan əlavə, Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının köməyi ilə Kredit Risklərinin İdarəedilməsi departamenti yaratdıq. Siyasət və prosedurala rı bir daha yeniləməklə və sektorun ən qabaqcıl təcrübələrinin tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə daxili auditorlar üçün karyera inkişafı planları yaratmaqla, daxili audit funksiyasını gücləndirmiş olduq. Biz yeni təşkilati struktur sxemi yaratdıq, işçi heyətinin vəzifə və öhdəliklərini aydınlaşdırdıq və bütün səviyyələrdə olan işçilər üçün müfəssəl təlim planı hazırladıq. Nəhayət, risklərlə bağlı məsələlərdə daha açıq müzakirəyə imkan verən idarəetmə yaratdıq və bu müzakirələrə əsasən tədbirlər gördük.

2009-cu ildə CredAgro planlarını yekunlaşdırdı və 2010-cu ildə qapalı səhmdar cəmiyyəti kimi qeydiyyatdan keçmək üçün hazırlıq işlərinə başladı. Bu qeydiyyat təşkilatın nizamnaməsinə uzun müddətdir ki, edilməsi vacib olan bir sıra dəyişiklikləri etməyə, rəhbərlik orqanlarının yenidən təşkili və təkmilləşdirilməsinə imkan verəcək. Artıq qeydiyyat tamamlandıqdan sonra şirkətə sərmayə qoyacaq əlavə səhmdarları da müəyyən etmişik.

Geriyə dönüb 2009-cu ilə nəzər saldıqda görürük ki, biz bir sıra çətinliklərin öhdəsindən gələ bilmişik. Biz inanırıq ki, CredAgro -nu gücləndirmək məqsədilə gördüyümüz tədbirlər daxili və xarici riskləri müəyyən edib onların qarşısını almaq qabiliyyətində olan güclü maliyyə təşkilatına çevrilməyimizlə nəticələnəcək.

Bizim güclü komandamız, bazar haqqında biliyimiz, müştərilərimiz və tərəfdaşlarımızla yaxşı münasibətlərimiz var ki, bütün bunların da rəqiblərimizi ötüb keçməyimizə kömək edəcəyinə əminik. Hazırda əsas işimiz müştərilərimizin hər gün artan ehtiyac və gözləntilərini qarşılamaq, təmin etmək və məmnun salmaqdır. 2010-cu il üçün ən mühüm işlərimizdən biri də, topladığımız böyük və müxtəlif yönümlü komandanı təşkilatın bir missiya və baxışı ilə ruhlandırmaq və CredAgro -nu müştəri və investorlarına öz maliyyə məqsədlərinə nail olmaqda kömək edən ən yaxşı biznes şirkətinə çevirməkdir.

Mən CredAgro-nun bütün müştərilərinə, direktor və işçilərinə, investor və tərəfdaşlarına davamlı dəstək və bizə etibarına görə öz minnətdarlığımı bildirirəm. 2010-cu ilin hamı üçün uğurlu keçməsini diləyir və hər zaman sizin rəy və təkliflərinizi alqışlayıram.

Eldar Cəfərov

İdarə Heyətinin Sədri

MÜŞAHİDƏ ŞURASI

Doktor Frederik Smit bütün dünya miqyasında maliyyə xidmətləri proqramlarının hazırlanması və icrası üzrə ixtisaslaşan ACDI/VOCA Maliyyə Xidmətləri Portfelinin Baş İcraçı Direktorudur. Doktor Smit kənd ərazilərinin kreditləşməsi, kiçik və orta sahibkarlığın, aqrobiznes proqramlarının inkişafı və icrası üzrə 25 illik təcrübəyə malikdir. Doktor Smit ixtisasca aqronomdur. Onun kənd təsərrüfatı və kənd ərazilərinin inkişafına yönəlmiş təcrübəsi uğurlu və rəqabət qabiliyyətli olması məqsədilə kənd təsərrüfatı müəssisələri üçün tələb olunan maliyyə və biznes menecment sistemlərinin qurulmasına fokuslaşmışdır.

Dr. Frederik V. Smit

Müşahidə Şurasının sədri

Xanım Nelson, maliyyə institutlarının inkişafı, kommersiya bankçılığı, mikro və kənd ərazilərində maliyyə institutlarının fəaliyyəti, təlim və texniki yardım proqramlarının icrası üzrə 30 illik təcrübəyə malikdir. O, kənd təsərrüfatı kreditləşməsi və investisiya layihələrinin qiymətləndirilməsi sahəsində peşəkardır. Xanım Nelson, ACDI/VOCA təşkilatında 1999-cu ildən etibarən çalışır. ACDI /VOCA-ya qoşulmazdan əvvəl o, 20 il Rumıniyanın Buxarest şəhərində Kənd Təsərrüfatı və Ərzaq Sənayesi Bankında çalışmış və orada kənd təsərrüfatı və ərzaq emalı sahəsinin istehlakçı və kommersiya müştərilərinə investisiya və maliyyələşmə xidmətlərinin təqdim edilməsi üzrə məsuliyyət daşımışdır. O, həmçinin Rumıniya Bankçılıq İnstitutunda təlim direktoru kimi də fəaliyyət göstərmişdir.

Elena NELSON

Xanım Gülnarə Həsənova menecment təlimi və məsləhət şirkəti olan Sidus Qrup MMC-nin təsisçisi və Qazaxıstan Assosiasiyasında Azərbaycan Biznes İnvestisiyasının vitse-prezidentidir. Xanım G. Həsənova bundan öncə Bakı Dövlət Universitetində dərs demiş və Azərbaycanın aparıcı içməli su təchizatçısı olan Aqua-Vita-Tac-da istehsal və marketinq məsələləri üzrə məsul menecer vəzifəsində çalışmışdır. O Azərbaycan Dillər Universitetinin xarici dil fakültəsinin bakalavr pilləsini və Birləşmiş Krallıqda Açıq Universitet Biznes Məktəbinin Biznes inzibatçılığı ixtisası üzrə magistratura pilləsini bitirmişdir.

Gülnarə HƏSƏNOVA

İDARƏ HEYƏTİ

Eldar CƏFƏROV
İdarə Heyətinin Sədri

2002-ci ildən etibarən cənab Eldar Cəfərov CredAgro-nun İdarə Heyətinin sədridir. Bundan əvvəl o, CredAgro -nun kredit departamentinə rəhbərlik etmişdir. O, CredAgro -da iş fəaliyyətinə 2000-ci ildə kredit işçisi kimi başlamışdır. Cənab Cəfərov 1995-ci ildə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetini bitirmiş və 2009-cu ildə ABA Bank işi üzrə Ali Stonier Məktəbinin diplomunu almışdır. CredAgro -dan əvvəl o, Azərbaycan Aqrar Sənaye Bankında kredit işçisi və baş kredit mütəxəssisi, Aİ-nin Tacis proqramı çərçivəsində aqrobiznesə dəstək layihəsində koordinator vəzifələrində işləmişdir.

Anar ƏLİYEV
Sədrin Müavini

Cənab Anar Əliyev CredAgro -ya 2009-cu ildə qoşulmuşdur. CredAgro -ya gəlməzdən əvvəl o, 11 il Azərbaycan Mərkəzi Bankında işləmişdir. O, TürkBankda iqtisadçı və ART Bankda kredit müfəttişi vəzifəsində çalışmışdır. O, Qazi Universitetinin İqtisadiyyat və Menecment ixtisası üzrə bakalavr, Bakı Biznes Universitetinin Beynəlxalq İqtisadi Əlaqələr ixtisası üzrə isə magistr dərəcəsini almışdır.

Roksana ƏFƏNDİYEVA
Üzv

Xanım Əfəndiyeva CredAgro-ya 2009-cu ildə maliyyə departamentinin rəhbəri kimi qoşulmuşdur. CredAgro-dan əvvəl o, Deloitte şirkətinin Moskva və Bakı ofislərində auditor və KPMG Azərbaycanın isə baş əməkdaşı olmuşdur. O, Baker Tilly şirkətinin Azərbaycan ofisində audit meneceri vəzifəsində çalışmış və orada maliyyə və sığorta şirkətlərinə, istehsalçılara audit xidmətlərinin göstərilməsinə görə məsul olmuşdur.

Rüfət QULİYEV
Üzv

Cənab Quliyev CredAgro-ya İT departamentinin rəhbəri kimi 2006-cı ildə qoşulmuşdur. CredAgro -dan əvvəl o, İntergeo-Tetis şirkətində müxtəlif İT vəzifələrində çalışmışdır. O, Bakı Dövlət Universitetinin Tətbiqi Riyaziyyat və Kibernetika fakültəsini bitirmişdir. 2008-ci ildə o, Birləşmiş Krallıqda Hertfordşir Universitetinin İnformatika ixtisası üzrə magistr dərəcəsini almışdır. 2009-cu ildə o, Birləşmiş Krallıqda Lisester Universitetinin Menecment Məktəbinin Menecment İcraçısı diplomunu almışdır. O, BK və ABŞ-da müxtəlif İT cəmiyyətlərinin üzvüdür.

Qeyri Bank Kredit Təşkilatı CredAgro 2000-ci ildə USAİD-in Azərbaycanda Kənd Ərazilərinin Kreditləşməsi Layihəsi çərçivəsində Azərbaycanın regionlarında sahibkarları maliyyə xidmətləri ilə təmin etmək məqsədilə təsis edilmişdir. O, ABŞ-ın beynəlxalq qeyri-hökumət inkişaf təşkilatı və USAİD-in Azərbaycanda Kənd ərazilərinin Kreditləşməsi Layihəsinin İcraçısı olan ACDİ/VOCA tərəfindən yaradılmışdır. Bu layihə çərçivəsində CredAgro texniki yardım və kredit kapitalı əldə etmişdir. 2008-ci ildə USAİD CredAgro -ya sahibliyi təşkilatın hazırda tam sahibi olan ACDI/VOCA-ya təhvil vermişdir. CredAgro məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi qeydiyyatdan keçmiş və kredit əməliyyatlarının aparılması üçün Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından lisenziya almışdır.

Bu gün CredAgro öz kredit portfelinə görə FİNCA Azərbaycan (69 mln. ABŞ dolları) və AccessBank-dan (297 mln. ABŞ dolları) sonra 45 mln. ABŞ dolları dəyərində kredit portfeli ilə üçüncü mikromaliyyə təşkilatıdır. O, eləcə də aktiv müştərilərinə sayına (20,200 müştəri) görə FİNCA Azərbaycan (90,558) və AccessBankdan (100,489) sonra üçüncüdür. İllər ərzində CredAgro Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB), Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (BMK), ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAİD), ACDI/VOCA və digər təşkilatlardan texniki yardım almışdır. O, beynəlxalq investorların etibarını qazanmış, Blueorchard, Developing World Markets (DWM), AYİB, Qlobal Mikromaliyyə Təşkilatı (GMF)), BMK, İncofin, KfW, MicroVest, Symbiotics, Oikokredit və Triple Jump kimi təşkilatlardan kredit maliyyəsi almışdı. 2009-cu ildə CredAgro, BMK və İncofin ilə ümumi dəyəri 7,7 milyon ABŞ dollarına bərabər olan yeni kredit müqavilələri imzalamışdır.

2006 və 2008-ci illərdə CredAgro beynəlxalq mikromaliyyə reytinq agentliyi olan Microfinanza tərəfindən müvafiq olaraq "BBB" və "A-" dərəcələri ilə qiymətləndirmişdir. 2008-ci ilin reytinqi CredAgro -nun öz maliyyə öhdəliklərini qarşılamaq üçün güclü imkanlara və uğurlu əməliyyatlara malik olmasını, mühüm daxili və xarici hadisələrə baxmayaraq belə, stabil olduğunu təsdiqlədi.

CredAgro mikromaliyyə sektorunun gücləndirilməsinə həsr olunan aparıcı biznes məlumatı təminatçısı Mikromaliyyə Məlumat Mübadiləsi (MİX) təşkilatından bir sıra maliyyə şəffaflığı və sosial şəffaflıq mükafatları almışdır. 2008-ci ildə CredAgro Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sektorunun inkişafına mühüm töhfələrinə görə Konsaltinq və Biznes Jurnalının İqtisadiyyat və Biznes Milli Mükafatı olan "UGUR 2007" mükafatına layiq görülmüşdür.

CredAgro Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyasının və Azərbaycan Respublikası Sahibkarları Milli Konfederasiyasının üzvüdür.

CƏDVƏL - CREDAGRO-NUN TARİXİ

İl	Cəmi aktivlər (ABŞ dolları)	Kredit portfeli		Filialların sayı
		Məbləğ (ABŞ dolları, mln)	Müştərilərin sayı	
2001				6
2002	2.5	2.1	591	9
2003	3.7	3.2	962	9
2004	4.1	3.8	1,048	9
2005	5.5	5.3	1,303	9
2006	10.0	9.8	2,853	9
2007	39.0	32.7	8,607	13
2008	59.4	51.2	13,773	13
2009	50.2	44.6	20,200	13

31 dekabr 2009-cu il üçün olan rəqəmlər. AccessBank haqqında məlumatlar bankın 2009-cu il üzrə illik Hesabatından, FINCA Azərbaycan haqqında məlumatlar isə Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyası tərəfindən verilmişdir.

RƏHBƏRLİYİN MÜZAKİRƏSİ, MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ VƏ ƏMƏLİYYATLARIN NƏTİCƏLƏRİNİN TƏHLİLİ

Fəaliyyətə ümumi baxış

Qeyri bank Kredit Təşkilatı CredAgro ABŞ-ın beynəlxalq qeyri-hökumət inkişaf təşkilatı olan ACDI/VOCA –ya mənsub olan məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdir. 31 dekabr 2009-cu il məlumatına əsasən CredAgro Azərbaycanın 28 rayonunda 13 filial və 9 nümayəndəliyə malik olmuş və onlar vasitəsilə kənd təsərrüfatı istehsalı emal, ticarət, istehsalat, əmtəə malları və avtomobil üçün kreditlər təklif etmişdir. CredAgro -nun baş ofisi Bakıda yerləşir. 2009-cu ilin sonunda CredAgro -nun 20200 aktiv müştərisi olmuşdur. 31 dekabr 2009-cu il məlumatına əsasən CredAgro 50.2 milyon ABŞ dolları həcmində aktivlərə, 44.6 milyon ABŞ dolları həcmində kredit portfelinə və 304 tam ştatlı işçiyə malik olmuşdur.

2009-cu il üçün iqtisadi mühit

2009-cu ildə Azərbaycanda siyasi vəziyyət sabit qalmışdır. Habelə, 2009-cu ilin birinci yarısında qlobal iqtisadi böhran və neftin qiymətinin ucuzlaşması Azərbaycanda iqtisadi mühitə müəyyən qədər təsirini göstərmişdi. Bəzi CredAgro müştəriləri, xüsusilə Rusiya ilə biznes əlaqəsi olan müştərilər Rusiyadakı iqtisadi böhranın təsirinə məruz qalmışdı. CredAgro həmin müştərilərin vəziyyətini bərpa edərək, ayağa qalxmasına yardım etmək məqsədilə onların kreditlərini dəyişmək istiqamətində çalışdı. Yenidən maliyyələşmə çətinliklərindən irəli gələn likvidlik təzyiqləri altında bir çox bankların kredit verilməsini azaltması ilə bank sektorunun inkişafı zəiflədi. Habelə, Mərkəzi Bank likvidliyin həddən artıq artmasının qarşısını almaq üçün müdaxilə etdi. 2009-cu ilin sonuna qədər cəmi bank aktivləri 14%-ə,cəmi kredit portfeli isə 20%-ə qədər artdı. Bank sektorunun inkişafına əlverişli zəmin yaratmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti 1 yanvar 2009-cu ildən etibarən kapitallaşdırılan gəliri üç il müddətinə vergidən azad etmək barədə sərəncam verdi. Bu addım, eləcə də, 2010-cu ildə bank sektorunda likvidliyi artırmalı idi. Mərkəzi Bank son illər ərzində bank sektorunda birləşməni təşviq etsə də, 2009-cu ildə heç bir bank birləşməsi halı olmadı və bankların sayı 46 olaraq qaldı.
Bank və mikromaliyyə sektorunda mövcud olan rəqabət Azərbaycanda fəaliyyət göstərən təxmini 96 bank olmayan maliyyə təşkilatı sayəsində artdı ki, bunların təxminən 18-i sırf mikromaliyyə ilə məşğul olur. 2009-cu ilin sonunda bu təşkilatların mikro kredit portfeli 443 milyon ABŞ dolları civarında olmuşdur.

Fəaliyyət İcmalı[2]

Müştərilərə verilmiş kreditlər və ümumi aktivlər: CredAgro -nun cəmi aktivləri 15.4% azalaraq 2008-ci il ilə nisbətdə 2009-cu ilin sonunda 59.4 milyon ABŞ dollarından, 50.2 milyon ABŞ dollarına enmişdir. 2009-cu ilin sonunda CredAgro müştərilərə verilmiş ümumi kredit həcmi 44.6 milyon ABŞ dolları olmuşdur ki, bu göstərici 2008-ci ildə olan 51.2 milyon ABŞ dolları kredit portfeli ilə müqayisədə 12.9% azalma deməkdir. İlin sonuna müştərilərin əlində olan ümumi kredit həcmi 2008-ci ilin sonuna olan 50.3 milyon ABŞ dollar ilə müqayisədə, 2009-cu ilin sonunda 14.2% enərək 43.2 milyon ABŞ dollarına bərabər olmuşdur. Buna səbəb verilmiş kreditlərin sayının artması və bunun əksinə olaraq orta kredit məbləğinin kəskin azalması (2008-ci ildə orta kredit həcmi 3.774 ABŞ dolları olduğu halda, 2009-cu ildə bu rəqəm 1.872 ABŞ dolları olmuşdur) və CredAgro -nun daxili və qlobal iqtisadi böhrana qarşı tətbiq etdiyi risklərin idarəedilməsi strategiyasının təcəssümü olmuşdur.
Fəaliyyətin əhatə dairəsi: 2009-cu ilin sonunda aktiv kreditlərin sayı 2008-ci ilin sonu ilə müqayisədə 47%-ə qədər artmışdır ki, bu da öz növbəsində CredAgro məhsullarının bazarı yaxşı əhatə etməsi demək idi. Hesabat ilinin sonunda ilk dəfə kredit götürənlərin sayı 2008-ci il ilə müqayisədə 79%-dən 77%-ə enmişdir ki, bu da bazarın genişlənməsi və müştəri cəlb etmə faizinin artma göstəricisidir. CredAgro 2009-cu ili kreditlərin sayı və məbləği baxımından portfelində əsas dominant məhsulların Ekspres[2] və İstehlak Kreditləri olması (müvafiq olaraq sayı 35% və 57%, məbləği isə hər biri üzrə 29%) yekunlaşdırdı. Ticarət kreditləri ümumi portfeldə məbləğ baxımından 28%, müştəri sayı baxımından isə 5%-ni təşkil etmişdir. Portfelin qalan hissəsini isə kənd təsərrüfatı, istehsal, lizinq və digər sahələrə verilən kreditlər təşkil etmişdir. Qeyri-istehlak kreditləri ümumi portfelin 71%-ni təşkil edirdi. 2009-cu ildə kiçik və qısa kreditlər üzrə strategiya dəyişikliyinə görə 2008-ci il ilə müqayisədə Ekspress kreditləri məbləğinə görə 80% və müştərilərin sayına görə isə 136% artmışdır. Bütün digər seqmentlərin azaldığı bir vaxtda, istehlak kreditləri məbləğinə görə 2%, müştərilərin sayına görə isə 29% qalxmışdır. Müştəri sayına görə ən böyük filial Tovuz (3970 müştəri), kredit portfelinə görə isə Abşeron (6.0 milyon AZN) filialları olmuşdur. Müştərilərinin sayına və kredit portfelinə görə ən kiçik filiallar isə müvafiq olaraq Mingəçevir (485 müştəri) və Şəki (817,011 AZN) rayonlarında olan filiallar olmuşdur.

Müzakirə edilən fəaliyyət göstəriciləri və faizlər AZN-dən ABŞ dollarına valyuta mübadiləsi nisbətinin 2009-cu il üçün 0.8031, 2008-ci il üçün isə 0.8010 ilə hesablanmışdır.
[2]Ekspress kreditlər kiçik bizneslər üçündür. Bu kreditlərin 18 aya və 5000 AZN-ə qədər verilməsi mümkündür.

31 Dekabr, 2009-cu il üçün məhsullar üzrə Aktiv Kredit Portfelinin diversifikasiyası

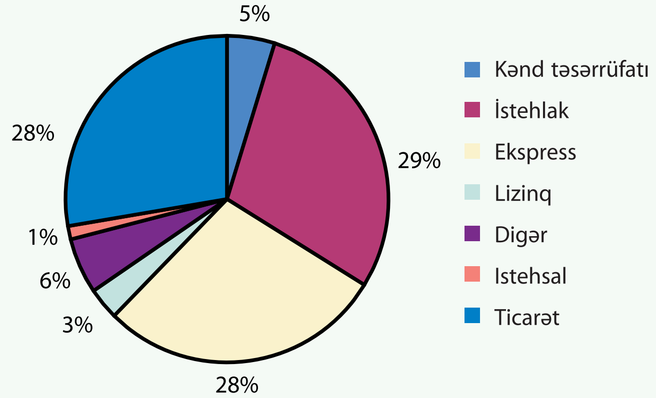

31 Dekabr, 2009-cu il üçün kreditin məbləğinə görə Aktiv Kredit Portfelinin diversifikasiyası

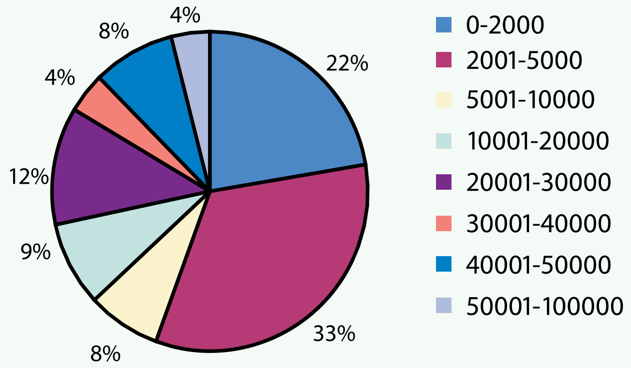

31 Dekabr, 2009-cu il üçün Filial üzrə Aktiv Kredit Portfelinin diversifikasiyası

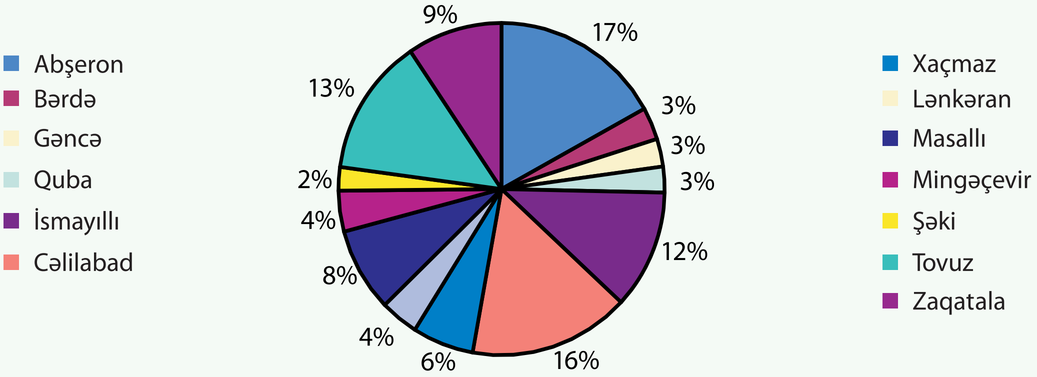

Kreditin verilməsi: 2009-cu ildə CredAgro 2008-ci ildə verilən 11.192 kreditlə müqayisədə 50% artımla 2009-cu ildə 16,761 kredit vermişdir. Lakin ümumilikdə verilmiş kreditlərin məbləği 2008-ci il ilə müqayisədə 2009-cu ildə 26% azalmaqla, 42.2 milyon dollardan 31.4 milyon dollara enmişdir. Bu, artan risk və rəqabətin öhdəsindən gəlmək üçün kreditləşmə siyasətinin daha qısa müddətli və kiçik həcmli kreditlərin verilməsi istiqamətinə doğru dəyişməsi nəticəsində kredit verilməsinin artdığını göstərir. Yeni strategiya nəticəsində 2009-cu ilin 31 dekabrına olan portfelin ən böyük hissəsini (müştərilərin sayı baxımından 59%, kredit məbləği baxımından isə 36%) 1001 AZN-dən 3000 AZN-ə qədər olan kreditlər təşkil etmişdir. 5000 AZN-dən aşağı olan kreditlər məbləğ baxımından ümumi portfelin 55%-i olmuşdur. 2008-ci ildə isə 5000 AZN-dən aşağı olan kreditlər məbləğə görə ümumi portfelin 36%-ni təşkil etmişdir. Bundan əlavə, 31 dekabr 2009-cu il üçün 12 aydan az müddətli kreditlər ümumi portfeldə məbləğə görə 53%, kredit sayına görə isə 83% olmuşdur.

Portfelin keyfiyyəti: 2008-ci ilin sonu ilə müqayisədə 30 gündən çox riskdə olan portfel (30 gündən çox olan gecikmələr müşahidə olunan cəmi kredit həcminin ümumi portfeldə olan faiz göstəricisi) üç dəfədən çox artaraq 5.1%-ə çatmışdır ki, bu da, 180 gündən çox və ümumi dəyəri 3.65 milyon ABŞ dolları dəyərində olan gecikən kreditlərin portfeldən silinməsindən və məhkəmə işlərinin nəticələrindən sonra olmuşdur. Silinmiş kreditləri də nəzərə alsaq, o zaman 30 gündən çox riskdə olan portfel 13.2%-dən çox olardı ki, bu da regiondakı sektor standartları və ya normalardan xeyli yüksək deməkdir. Portfelin keyfiyyətinin aşağı düşməsi daxili nəzarətdə olan çatışmazlıqlar və müştərilərin sayına təsir edən ümumi iqtisadi böhran səbəbindən baş vermişdir. CredAgro -nun idarəetmə/menecment komandası və Müşahidə Şurası problemin mövcudluğunu təsdiqləmiş və daxili nəzarəti gücləndirmək və portfelin keyfiyyətini artırmaq üçün bir sıra təcili tədbirlərin görülməsini müəyyənləşdirmişdir. Nəticə etibarilə, dekabr ayında 30 gündən çox riskdə olan portfel 2009-cu ilin ilk rüblərinə nisbətdə nəzərə çarpacaq dərəcədə aşağı olmuşdur.

Faiz gəlirləri: CredAgro - nun kredit portfelindən gələn faiz gəliri 2008-ci ildən etibarən 17.5% artmışdır. Bu artıma səbəb əsasən kredit məhsulları növlərində edilmiş dəyişikliyə görə olmuşdur.

Qeyri-faiz gəlirləri: 2008-ci ildə maraq faizi gəlirləri 17.5% artdığı halda, qeyri-faiz məsrəfləri 95%-ə qədər artmışdır. Xarici valyuta əməliyyatlarından gələn gəlirlər istisna olmaqla, bütün kateqoriyalar əhəmiyyətli artım olmuşdur. Əmək haqları və müavinətlərdə

77% artım olmuşdur ki, bu da əsasən yeni sub-ofislərin açılması nəticəsində 106 yeni işçinin qəbulu, əlavə kredit işçilərinin işə qəbulu və məlumat daxil edilməsinə əsaslanır. Bundan əlavə, 2009-cu ildə CredAgro işçi heyətinin əmək haqlarını ümumi bazar səviyyəsinə çatdırmaq üçün əhəmiyyətli dərəcədə artırmışdır. Yeni sub-ofislərin açılması, icarə qiymətlərinin qalxması və baş ofisin genişlənməsi nəticəsində ofis kirayəsi xərcləri də artmışdır. İP telefoniyanın tətbiq olunması kommunikasiya xərclərinin də artması ilə nəticələnmişdir. CredAgro -nun vergi auditinin keçirilməsinə hazırlıq, siyasət və prosedurların yaradılması işlərinə görə məsləhətçilərin xidmətlərindən istifadə etməsi peşəkar xidmət xərclərinin də artmasına səbəb olmuşdur. Portfelin intensiv monitorinqinin təşkili nəticəsində ezamiyyə xərcləri də qalxmışdır. Kredit portfelinin artımı və təkmilləşdirilmiş portfel keyfiyyəti əmək haqları və sosial müavinətlərin yüksək artımını kompensasiya etdikdə 2010-cu ildə gəlir gözlənilən səviyyəyə qalxacaq.

Faiz gəlirləri yaradan aktivlərin zəifləməsi: 2008-ci il ilə müqayisədə, faiz gəlirləri yaradan aktivlərin qorunması üçün ayrılan ehtiyat yığımlar səkkiz dəfədən çox artmışdır. Bu kəskin artım kredit portfelinin keyfiyyətinin zəifləməsi, toplanmasına ümid olmayan və məhkəmə işləri nəticəsində qaytarılması uğursuz olan kreditlərin silinməsinə olan ehtiyaca uyğun edilmişdir.

Əməliyyat səmərəliliyi faizi: Kapital xərclərini də daxil olmaqla, 22% olan Əməliyyat səmərəliliyi əmsalı çox yaxşıdır. Regionun ümumi normaları ilə nisbətdə CredAgro -nun əməliyyat səmərəliliyi faizi orta göstəriciyə yaxındır.

Maliyyə vəziyyəti: 3.71 göstəricili aktivləri ilə CredAgro -nun maliyyə vəziyyəti nisbəti 2008-ci ilin sonu (4.25) ilə müqayisədə aşağı olsa da, ümumilikdə əla olmuşdur. Hazırda bu, CredAgro -nun öz portfelinin artırması məqsədilə əlavə xarici borcların cəlb edilməsi üçün yaxşı potensialdır.

Əməliyyat və maliyyə dayanıqlığı: Bütün cari məsələlər və iqtisadi böhran şəraitində CredAgro -nun əməliyyat və maliyyə dayanıqlığı müvafiq olaraq 100.8% və 100.4% olmuşdur. Bu, 2008-ci ildə müvafiq olaraq 157.1% və 129.1% olan göstərici ilə nisbətdə enmənin olduğunu göstərir.

Mənfəət: CredAgro ili 527,675 ABŞ dolları dəyərində olan kiçik xalis gəlirlə bitirməyə müvəffəq olmuşdur. 2009-cu il ərzində yüksək kredit itkisi xərcləri və çox sayda kredit silinmələri olmasını nəzərə alaraq, bunu yaxşı göstərici hesab etmək olar. Qeyd edilməlidir ki, 2009-cu ildən əvvəl CredAgro -nun portfel keyfiyyəti mükəmməl olmuş, lakin 2009-cu ilin əvvəlində CredAgro yalnız 80,400 AZN məbləğində krediti silinməsi həyata keçirmişdir.

Ortalama aktiv və kapitaldan gələn gəlir: Ötən illərlə müqayisədə aktivlərdən və kapitaldan gələn gəlir aşağı, müvafiq olaraq 0.2% və 1.1% olmuşdur. Rəhbərlik 2010-cu ildə CredAgro -nun fəaliyyətini yaxşılaşdırması üçün bir sıra tədbirlər görmüşdür.

Gələcəyə Baxış

2005-ci ildən etibarən, CredAgro maliyyə xidmətlərinə artan tələbat, rəqabətin zəif olması və kapitalın mövcudluğu sayəsində yüksək sürətli artım və inkişaf dövrü yaşamışdır. Hazırda çevrilib həmin illərə baxanda, belə inkişaf üçün zəruri və təkmil sistemlərə malik olmadığımız bir vaxtda irəlilədiyimizi müşahidə edirik. CredAgro 2010-cu ildə öz inkişaf strategiyasını bir daha nəzərdən keçirəcək və gələcək inkişafını dəstəkləmək üçün zəruri sistemlərin: təşkilati struktur, müəssisə mədəniyyəti və insan resursları sistemlərinin qurulması üzərində çalışacaq.

2010-cu ildə qapalı səhmdar cəmiyyətinə keçidlə bağlı korporativ idarəetmə sistemlərində təkmilləşmələr aparmağa davam edəcəyik. Bu istiqamətdə nizamnamə, təlimatlar, siyasət və proseduralara yenidən baxılaraq dəyişikliklər edilməsi də nəzərdə tutulur. Biz BMK Korporativ İdarəetmə Qiymətləndirilməsi və İnkişaf Planında, ACDI/VOCA-nın Təşkilati Qiymətləndirmə alətində göstərilmiş tövsiyyələrin icrasını davam etdirəcəyik.

2010-cu ildə biz tədbirli və məsuliyyətli artıma nail olmaq vasitəsilə, portfelimizin keyfiyyətini təkmilləşdirməyə fokuslaşacağıq. Biz səmərəliliyi artırmaq, risklərə nəzarəti daha yaxşı təşkil etmək, müştəri və işçi heyəti məmnuniyyətinə nail olmaq məqsədilə iş prosesimizi təkmilləşdirəcəyik.

Yenidəntəşkilatlanma və heyət dəyişiklikləri nəticəsində hazırda müxtəlif təcrübə və biliyə malik olan bir sıra yeni komanda üzvlərimiz var. 2010-cu ildə biz bu komandanı CredAgro -nu Azərbaycanda aparıcı maliyyə xidmətləri təminatçısı kimi tam potensialını nümayiş etdirmək kimi vahid bir missiya və baxış vasitəsilə həvəsləndirməliyik.

---

[2]Burada ortalama kredit portfeli üzərində qeyri-maraq faizi xərcləri hesablanmışdır. Qeyri-maraq faizi xərclərinə əmək haqları və sosial müavinətlər, inzibati və əməliyyat xərcləri, amortizasiya, komisyon haqq xərcləri, xarici valyuta köçürmələrindən yaranan gəlirlər daxildir. Qeyri-maraq faizi xərclərinə maraq faizi gəliri gətirən aktivlər və maraq faizi xərcləri üçün ehtiyatlar daxil deyil.

Risklərin İdarəedilməsi

2010-cu ildə CredAgro BMK tərəfindən CredAgro Korporativ İdarəetmənin Qiymətləndirilməsi və İnkişaf Planında göstərdiyi tövsiyyələri əsasında risklərin idarəedilməsi strukturunun formalaşdırılmasını davam etdirəcək. CredAgro ümumi təşkilat səviyyəsində risklərin müəyyənləşdirilməsi, prioritetləşdirilməsi, azaldılması, haqqında hesabatın verilməsi və monitorinqi üçün mövcud olan yanaşmasını təkmilləşdirəcək.

***Kredit Riski*.** Kredit riski CredAgro üçün vacib bir riskdir. CredAgro -da Müşahidə Şurasının rəhbərliyi altında İdarə Heyəti üzvləri, yerli və mərkəzi kredit komitələrinin iştirakı də iştirakçılığı ilə təşkil olunan kredit risklərinin idarəedilməsi sistemi vardır. CredAgro Kredit Riskinin İdarəedilməsi Müşahidə və Direktorlar Şurasının prosesə cəlb olunması qaydalarını təsvir edən siyasət və prosedurlar ilə təşkil olunur. Son illərdə CredAgro kredit riskini azaltmaq üçün bir sıra tədbirlər görmüşdür. Baş ofisin kredit departamenti genişləndirilmiş və bu departamentə filiallardakı kredit işçilərinin işinə nəzarət etmək, filial kredit komitələrinin işini müşahidə etmək, filialların portfel hesabatlarını təhlil etmək və filialların kredit işçilərinə dəstək göstərmək üçün məsul olan kredit təhlilçiləri qəbul edilmişdir. Təşkilatın Kredit Departamenti müxtəlif departamentlər arasında müvafiq şöbənin işinə yardımçı olan səmərəli və şəffaf idarəetmə üzrə məlumat sistemini yaradılmasını təmin edir. Hazırda hər bir filialda filialların kredit işçiləri tərəfindən verilən kreditlərə nəzarət, idarəetmə, təlim və müşahidəyə üçün məsul olan ən azı bir kredit meneceri işləyir. 2009-cu ildə CredAgro Azərbaycan Mərkəzi Bankının Korporativ İdarəetmə Standartları və Risklərin İdarəedilməsi Standartlarına uyğun olaraq, kredit risklərinin uğurlu idarəedilməsi məqsədilə Kredit Risklərinin İdarəedilməsi Departamenti yaradılmışdır. Bu departamentin əsas vəzifəsi CredAgro biznes planında qoyulmuş strateji məqsədlərə uyğun olaraq CredAgro -nun üzləşdiyi riskləri təyin etmək, kəmiyyətini müəyyən etmək, azaltmaq və ümumi risklərin qarşısını almaqdan ibarətdir.

***Likvidlik və Maliyyələşmə Riski*.** CredAgro üçün başlıca maliyyə mənbələri beynəlxalq maliyyə təşkilatları, banklar və qeyri bank kredit təşkilatlarından aldığı kreditlərdir. CredAgro maliyyələşmə məsələsində hökumət qurumlarından maliyyə almadığı və depozitlərə çıxışı olmadığı üçün bu təşkilatlardan asılıdır. CredAgro –nun Aktiv və Passivlərin İdarəedilməsi Komitəsi (ALCO) mümkün likvidlik və maliyyə risklərini idarə edir.

***Əməliyyat Riskləri*.** Bu, daxili proseslər, sistemlər və ya işçilərin işindəki çatışmazlıqlar, eləcə də xarici hadisələrin mənfi təsirindən yaranan riskdir. Risklərin azaldılması onların müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi və potensial risk kimi qeydə alınması, onların idarə olunması, monitorinqi və hesabatlarının verilməsi üzrə siyasətlərin (fəaliyyət planlarının) yaradılmasını əhatə edir. 2008-ci ildə CredAgro kredit vermə təcrübələrinin nəzarət olunmasında zəifləmə ilə üzləşdir və bu vəziyyəti aradan qaldırmaq üçün strategiya və prosedurlara dəyişiklik etdi. Bu olanlara cavab reaksiyası kimi CredAgro 2008-ci ildə baş vermiş daxili yoxlamalardakı pozuntuları və zəiflikləri aradan qaldırmaq məqsədilə, 2010-cu il üçün İdarəetmənin İnkişaf Planı yaratdı və bu plan Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqləndi. CredAgro rəhbərliyi müntəzəm olaraq bu planın icrası barədə Müşahidə Şurasına hesabat verir.

***Strateji Risk*.** Bu, xidmətlərin əsas məzmununun, inkişaf planı və ümumi biznes yanaşmasının bazar və sektorun dəyişən tələbat və cərəyanlarına cavab verə bilməyən, onları qarşılaya bilməyən strategiya riskidir. Bu riski aradan qaldırmaq üçün CredAgro faktiki nəticələr ilə münasibətdə planın gedişatını qiymətləndirmək üçün mövcud olan səciyyəvi ölçmə meyarları əsasında üçillik strateji plan hazırlamışdır. Bu strateji plan CredAgro rəhbərliyi tərəfindən işlənib hazırlanmış və Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilmişdir. CredAgro -nun strateji planına mənfəət/gəlir məqsədləri, korporativ idarəetmənin gücləndirilməsi və digər əməliyyat məqsədləri daxildir. Plan mütəmadi nəzərdən keçirilir və yenilənir. O, 2010-cu ildə CredAgro -nun qapalı səhmdar cəmiyyət kimi qeydiyyata alınmasından sonra bir daha yenilənəcək.

***Nüfuz Riski*.** Bu, müəssisənin imicinin müştərilərin etibarının itirilməsi, bazadakı payı, gəliri, mənfəətliliyi və şirkətin dəyəri üzərində mənfi təsir nəticəsində aşağı düşməsi riskidir. Bu gün bir çox müəssisələr bunu ən böyük potensial risklərdən hesab edirlər. Təşkilatın regional və baş ofislərinin səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməsi nəticəsində CredAgro -nun daxili proseslər və sistemlərinin pozulması halları bu riskə nümunədir. CredAgro - bu riski azaltmaq üçün korporativ idarəetməni təkmilləşdirilməsi üzrə ciddi məqsədə malikdir. CredAgro həmçinin iqtisadi böhranı və CredAgro -da daxili nəzarətinin uğursuzluğu nəticəsində mənfi təsirə məruz qalmış müştərilər ilə, onların böhrandan çıxması təşkilati reputasiyasını gücləndirmək istiqamətdə çalışır. CredAgro bütün direktorları, idarəetmə üzvləri və işçiləri tərəfindən etik davranışlar üzrə yüksək standartlar nümayiş etdirir. Təşkilat rəhbərliyi və Müşahidə Şurası bu tədbirlərin icrasını və bütün digər riskləri nəzarətdə saxlamağı CredAgro reputasiyasının qorunmasında ən yaxşı yol hesab edir.

TƏŞKİLAT VƏ İŞÇİ HEYƏTİ

CredAgro-da ali qərarverici onun təsisçisidir. Təsisçi ən azı rübdə bir dəfə görüşərək CredAgro fəaliyyətini nəzərdən keçirən üç üzvdən ibarət Müşahidə Şurasını təyin etmişdir. Müşahidə Şurasına sədr Dr. Frederik Smit, xanım Gülnarə Həsənova və cənab Vilyam M. Polidoronun yerinə keçən xanım Yelena Nelson daxildir. İllər boyu Müşahidə Şurasının üzvləri dəyişsə də, Dr. Smit CredAgro fəaliyyətini başlayan ilk vaxtdan qoşulmuşdur, xanım G.Həsənova isə 2003-cü ildən Şuranın üzvdür. Beləliklə, CredAgro təşkilat və Azərbaycan haqqında geniş məlumatlı işçilərdən faydalanır. Təşkilatın gündəlik işi CredAgro -nun idarəedilməsi üçün məsul olan İdarə Heyətinin sədri Direktor Eldar Cəfərov tərəfindən təşkil edilir. Direktor müavini, daxili nəzarətçi və köməkçi birbaşa direktora hesabat verir. . Müxtəlif departamentlərin - Maliyyə, Kredit Risklərinin idarəedilməsi, Kredit, İnzibati, İT departamentlərin rəhbərləri və filiallar direktor müavininə hesabat verir. CredAgro -da Kredit Komitələri, Aktiv və Passivlərin İdarəedilməsi Komitələri, İnformasiya Texnologiyaları Komitəsi, Risklərin İdarəedilməsi Komitəsi, Təchizat komitəsi və Əsas vəsaitlər üzrə Komitəsi mövcuddur. İdarə heyəti üzvləri və digər rəhbər işçilərdən ibarət bu komitələrə direktor və ya direktor müavini rəhbərlik edir. Bu komitələrin Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənən əsasnaməsi vardır. Əsasnamənin şərtlərinə görə komitələr onlara nəzarət edən və üzvlərini təyin edən Müşahidə Şurasını qarşısında hesabat verirlər. Bu struktur Azərbaycanın kommersiya bankları haqqında qanunvericiliyin tələb etdiyi idarə heyəti komitələri strukturuna uyğundur.

Mərkəzi Kredit Komitəsi CredAgro Kredit Siyasətinin icrasına görə, təşkilatın filiallarında kredit təsdiqi məhdudiyyətlərinin qoyulmasına, kredit risklərinin müəyyən edilməsi, səlahiyyətləri çərçivəsində əməliyyatlar üzrə qərar verməyə görə məsuliyyət daşıyırlar.

Aktiv və Passivlərin İdarəedilməsi Komitəsi mənfəətlilik və kapitalın artırılması, müştəri və icma ehtiyaclarına xidmət göstərilməsi, təşkilatı maraq faizi CredAgro baş verən dəyişiklik risklərindən irəli gələn istənilən təhlükəli maliyyə nəticələrindən qorumaq məqsədilə CredAgro -nun aktiv və passivlərinin idarəedilməsinə görə məsuldur. Bu məqsədlər CredAgro -nun Aktiv və Passivlərin İdarəedilməsi Siyasəti, Açıq Valyuta Riski və Xarici Valyuta Risklərinin İdarəolunması Təlimatları və digər müvafiq siyasət və təlimatlar çərçivəsində həyata keçirilir

Risklərin İdarəedilməsi Komitəsi CredAgro fəaliyyəti üçün ortaya çıxan risklərin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi üzrə müvafiq idarəetməyə nəzarətin təmin olunmasına görə məsuliyyət daşıyır.

İnformasiya Texnologiyaları Komitəsi informasiya texnologiyaları məsələlərinə nəzarəti təmin edir və CredAgro -nun informasiya texnologiyaları üzrə strateji istiqamətinin müəyyən edilməsinə görə məsuldur.

Təchizat Komitəsi başlıca olaraq CredAgro -nun təchizat prosedurlarının müvafiq qaydada icrasının təmin edilməsinə görə cavabdehdir.

Əsas Vəsaitlər Komitəsi siyasət və prosedurlara uyğun olaraq əsas vəsaitlərin təchizatı, dəyərləndirilməsi, satışı, bərpa və likvidasiyasına nəzarəti təmin edir.

CredAgro Daxili Audit Xidməti (DAX) birbaşa Müşahidə Şurasının idarəetməsi altında təşkilatın əməliyyatlarını qiymətləndirmək və təkmilləşdirmək üçün yaradılmış müstəqil, obyektiv təminat və məsləhət funksiyası orqanıdır. O, CredAgro -ya risklərin idarə edilməsi, daxili nəzarət və idarəetmə proseslərinin səmərəliliyini qiymətləndirmə və təkmilləşdirmək üçün sistematik və intizamlı yanaşma vasitəsilə təşkilati məqsədlərə nail olmağa kömək edir. Obyektivlik DAX-a heç bir keyfiyyət güzəştlərinin edilməməsinə imkan verən qərəzsiz mənəvi münasibətdir. CredAgro DAX-i 2009-cu ildə əhəmiyyətli dərəcədə dəyişilmişdir. Bu xidmətə peşəkarlar cəlb edilmiş və2010-cu il üçün müvafiq audit planı hazırlanmışdır. Hazırda xidmətdə bir Baş Daxili Auditor (ABŞ-ın CPA dərəcəsini almaq prosesində olan keçmiş bank nəzarətçisi) və iki Auditordan (biri Böyük Dördlükdən ACCA dərəcəsini almaq üzrədir və təcrübəli kredit mütəxəssisidir) ibarət üç auditor çalışır. DAX risklərə əsaslanan audit planının işlənib hazırlanası və bu strukturun nəticə etibarilə güclənməsinə gətirib çıxaran auditorların təlimini tamamlamaq üçün BMK-nın Azərbaycanda Korporativ İdarəetmə Layihəsi ilə yaxından əməkdaşlıq edir. DAX audit hesabatı və fəaliyyət planlarını sektorun tanınmış standartlarına uyğun şəkildə dəyişmiş, struktur orqanlar tərəfindən audit tövsiyyələrinin icrasını təmin etmək məqsədilə Audit Reyestri yaratmış və uzun müddət perspektivində etibarlı auditin təşkili üçün CredAgro-nun struktur

qurumları ilə peşəkar münasibətlər qurmuşdur. 2009-cu ildə CredAgro-nun Müşahidə Şurası DAX haqqında Qanun və “CredAgro-da daxili auditin təşkili və icrası haqqında Təlimatlar” a edilmiş düzəlişləri təsdiqləmişdir ki, bu da öz növbəsində, bu xidmətin uzunmüddətli inkişaf üçün güclü bünövrə yaradacaq və daxili nəzarət pozuntularının təkrarlanmasının qarşısını almağa imkan verəcək.

2009-cu ildə genişmiqyaslı yenidəntəşkilatlanma cəhdlərinin nəticəsi olaraq, CredAgro işçilərinin sayı 54% artaraq 198-dən 304-ə qalxmışdır. Yeni heyət şirkətə çoxsahəli və müxtəlif təcrübə gətirdi və eyni zamanda, bütün işçiləri birləşdirən korporativ mədəniyyətin yaradılmasına ehtiyac olduğunu vurğuladı. CredAgro daima təşkilat strategiyasının icrasını təmin etmək üçün işçilərinin peşəkar inkişafına xüsusi diqqət yetirmişdir. 2009-cu ildə CredAgro müfəssəl işçi təlimi proqramı işləyib hazırladı. Bu məqsədlə CredAgro kredit, marketinq, risklərin idarəedilməsi və korporativ idarəetmə sahələrində texniki yardım göstərən və təlimlər verən Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyası və Azərbaycan Bank Tədris Mərkəzi ilə əməkdaşlıq etmişdir. Bundan əlavə, CredAgro-da müxtəlif departament rəhbərləri və mütəxəssisləri tərəfindən aparılan daxili təlim proqramı da mövcud olmuşdur.

CredAgro təşkilatı strukturu

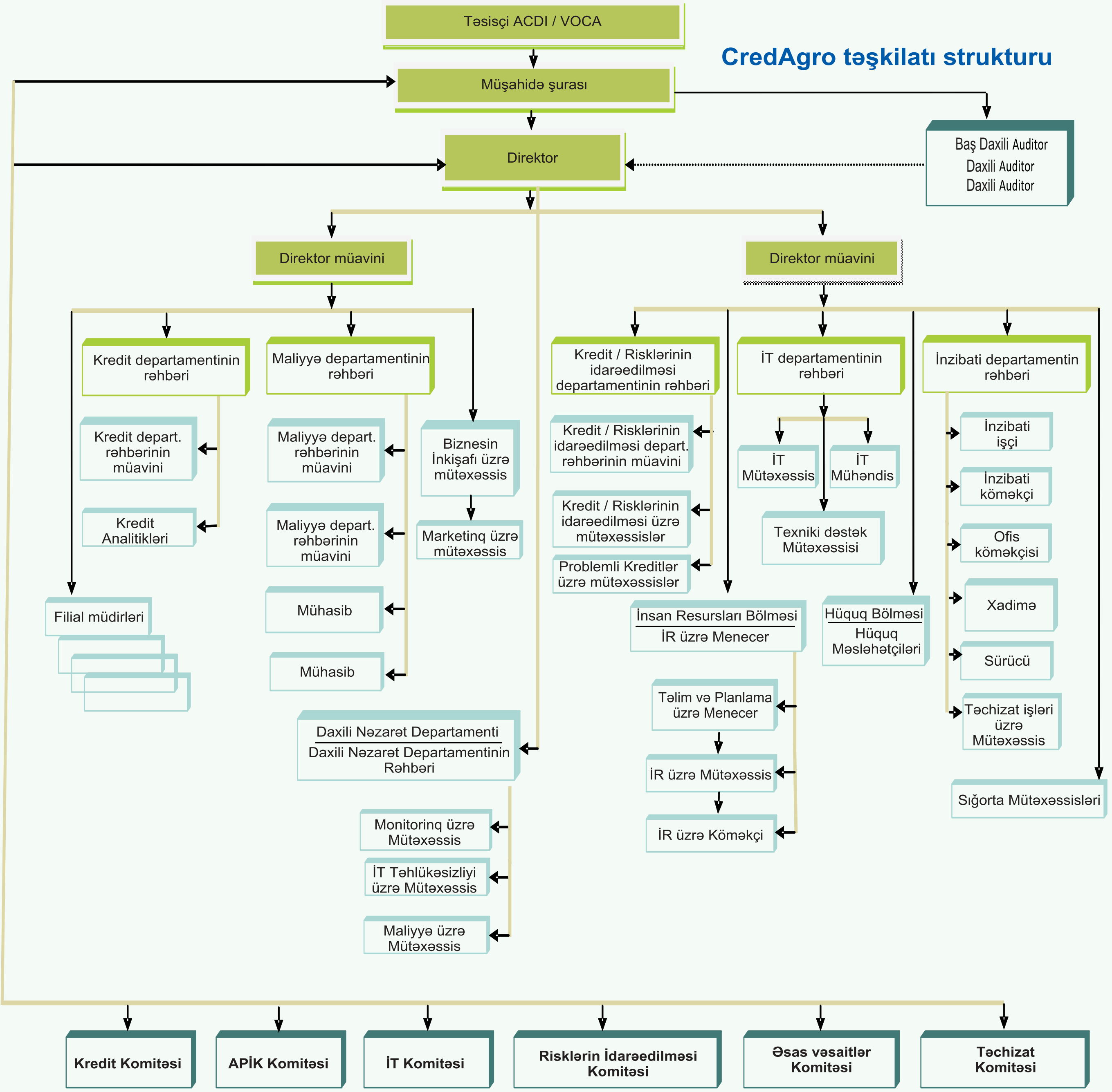

İNFORMASİYA TEXNOLOGİYALARI

İNFORMASİYA TEXNOLOGİYALARI

CredAgro-nun İnformasiya Texnologiyaları Departamenti baş ofisdə yerləşir və həm baş, həm də filial ofislərinə texniki xidmətlər, dəstək və təlimi göstərir. İT-nin əsas fəaliyyət istiqamətləri aşağıdakılardır: a) Korporativ İdarəetmə İnformasiya Sisteminə (İİS) nəzarət; b) bütün digər avtomatlaşdırılmış iş fəaliyyəti və xidmətlərinin idarə və nəzarət edilməsi; c) baş ofis və filiallar səviyyəsində texniki dəstək; d) İT təhlükəsizlik nəzarəti.

CredAgro-nun inkişaf siyasətlərini həyata keçirmək, onun əməliyyat xərclərini azaltmaq və iş prosesinin effektivliyini təkmilləşdirmək məqsədilə İT Departamenti İT Strategiyası işləyib hazırlamışdır. Bu strategiyaya əsasən, 2009-cu ildə departament aşağıdakı işləri tamamlamışdır: İİS sisteminin proqram təminatının, VMware virtual server infrastrukturunun yenilənməsi, zəruri hesabatı vaxtında əldə etmək üçün mövcud infrastrukturu optimallaşdırılması, İİS məlumat bazası və digər həlledici server yaddaş ehtiyatı üçün Symantec əsaslı proqram həlləri və İBM əsaslı avdanlığın quraşdırılması, baş ofislə filiallar arasında surətli qoşulma növünü (VPN) yeniləşdirilməsi, Cisco VoİP korporativ telefon sisteminin yaradılması və s. İT departamenti ilə birgə CredAgro rəhbərliyi periodik əsasda İT infrastrukturunun müvafiq adekvatlığını nəzərdən keçirir. Belə müşahidələr əsasında, İdarə Heyəti 2010-cu il üçün İT departamentinə edilməsi vacib olun sərmayəni təsdiqləmişdir. Belə periodik yoxlamaların birbaşa nəticəsi 2010-cu ildə qəbul edilən qərar oldu: əməliyyat xərclərini azaltmaq üçün baş ofis və filiallarda Nazik Müştəri Texnologiyasının (Thin Client Technology) tətbiq olunması; şirkətin bütün şəbəkə infrastrukturunun CİSCO-əsaslı proqrama dəyişilməsi; təşkilat daxilində Sənəd Axını Sisteminin icrası; kredit sənədlərinin arxivləşdirilməsi üçün proqram həllinin icrası; ERP Proqramının Yüklənməsi; CİSCO təhlükəsizlik həllərinin tətbiqi və s. 2010-cu ildə CredAgro həmçinin, İT İdarəetməsinin təkmilləşdirilməsi və İTİL (İnformasiya Texnologiyaları üzrə İnfrastruktur Kitabxanası) üzrə qabaqcıl təcrübələrinin əsas cəhətlərinin icrası prosesinin yekunlaşdırılmasını və CoBİT qabaqcıl təcrübələrinin icrasına başlanılmasını planlaşdırır.

Ən yaxşı filial - Cəlilabad

2000-ci ildə açılan Cəlilabad filialı CredAgro-nun ilk filialıdır. 2009-cu il fəaliyyətinə görə, də o, CredAgro tərəfindən ilin ən yaxşı filialı seçilmişdir. Hazırda filial Cəlilabad və Biləsuvar rayonlarında fəaliyyət göstərir.

2009-cu ildə filial 7,610,897 ABŞ dolları həcmində kredit vermiş və ilin sonunda portfeli 7,014,078 ABŞ dollarına çatmışdır ki, bu da 2008-ci ilin sonu ilə müqayisədə 114 % artım deməkdir. 2009-cu ildə filial 31.8% portfel gəliri ilə 2,042,728 ABŞ dolları həcmində faiz gəliri əldə etmişdir. Güclü artıma baxmayaraq, filialın portfel keyfiyyəti əla olmuşdur. Belə ki, burada 30 gündən artıq riskdə olan portfel göstəricisi 1,76% (il ərzində silinmiş kreditləri əlavə etdikdə 1,92%) təşkil etmişdir.

Filial yüksək peşəkar işçi heyəti ilə bir komanda şəklində çalışır. Filialın kredit heyəti kredit ərizələrini diqqətlə qiymətləndirir. Bütün bu amillər filialın uğurlarının əsas bünövrəsini təşkil edir.

Uğur Hekayələri

Əsgər Quliyev, Sumqayıt

2000-ci ilə qədər Əsgər Quliyev mühasib kimi işləmişdir. İş onu peşəkar cəhətdən təmin etmirdi və o, ferma işlətmək qərarına gəlir. Əsgər Zəngilanın dağlıq kəndində böyümüş və fermerlik onun üçün yeni bir şey deyildi. 2002-ci ildə o, 15 inək, 12 düyə, 4 donuz və 10 buzov almaq üçün CredAgro-ya 15,000 ABŞ dolları dəyərində ilk kredit üçün müraciətini etdi. Kredit müddətinin sonuna qədər onun 28 süd verən inəyi, 15 düyəsi, 18 donuzu və 12 buzovu vardı. Kreditdən əldə etdiyi gəlirlə, o həmçinin anbarını da düzəltdi və bu, onun fermasının gəlirini təxminən ikiqat artırmağa kömək oldu.

Onun götürdüyü ikinci kredit 27,000 ABŞ dolları dəyərində idi. Bu kredit ona daha yeni fermerlik hədəflərinə çatmağa kömək etdi. Bu kredit müddətinin sonuna qədər onun 34 süd verən inəyi, 26 düyəsi, 9 buzovu, 10 öküzü və 6 donuzu vardı. O, yeni anbarın tikintisini başa çatdırdı və mal-qarasını cins inəklərin hesabına artırdı. O həmçinin 5.8 hektar torpaq sahəsində yeni ferma tikdi və onu da işə saldı. Bütün bu müddət ərzində Əsgər öz fermasından ikinci dərəcəli istifadə edirdi. Bu gün onun 45 işçisi, 130 inəyi və 30 mindən çox cücəsi var. O, CredAgro-ya öz yeni biznesini açmağa və inkişaf etdirməyə kömək etdiyi üçün minnətdardır və təşkilatdan növbəti kreditini götürməyi planlaşdırır.

UĞUR HEKAYƏLƏRİ

İsmayıllıdan olan Mirsəməd Cəfərov 2002-ci ildən pendir hazırlanması ilə məşğul olurdu. Əvvəllər o, avtobus sürücüsü idi. Hətta o zamanlarda da o, İsmayıllıdan pendir alar və Bakıda satardı. Vaxt keçdikcə onun müştəriləri artdı və o, özü pendir hazırlanması və satışı işinə başladı. CredAgro-ya kredit üçün müraciət edərkən o, gündə 1000-1200 kq südü pendirə emal edirdi. O, fermerlərdən südü alır və hazırladığı pendiri Bakıda müştərilərinə satırdı.

2500 ABŞ dolları dəyərində ilk krediti ilə Mirsəməd Oğuz və Zaqatalada gündəlik pendir və süd məhsulları hazırlayan mağazalar açdı. O, kreditə zəmanət kimi bazarlara pendiri daşımaq üçün istifadə etdiyi Mitsubishi maşınını qoydu. Habelə onun başqa avtobusa ehtiyacı var idi və ona görə də o, Ford Tranzit almaq üçün ikinci dəfə 18000 ABŞ dollarlıq kredit üçün müraciət etdi.

Hazırda Mirsəməd öz pendir biznesini genişləndirmək üçün növbəti krediti götürmək istəyir. İlk kreditini CredAgro -dan götürəndən bəri Mirsəməd köhnə emal avadanlığını və texnologiyalarını dəyişmişdir. O, həmişə CredAgro-dan götürdüyü kreditinin ona öz biznesində uğur qazanmasına kömək etdiyini vurğulayır. Mirsəmədin böyük ailəsi və 10 işçisi var.

Filial Şəbəkəsi

CredAgro Azərbaycanın əksər regionlarını əhatə edən geniş filial şəbəkəsinə malikdir. Müştərilərimizə yaxın olmağımız onlara sürətli və yüksək keyfiyyətli xidmətlər göstərməyimizə imkan verir. Bu gün CredAgro 13 filial və 9 sub-ofisi ilə Azərbaycanın 28 rayonunda öz xidmətlərini təklif edir:

- Abşeron yarımadasında: Abşeron və ətraf ərazilərə xidmət göstərir
- Cənubda: Cəlilabad, Masallı, Lənkəran filialları və Biləsuvar sub-ofisi
- Qərbdə: İsmayıllı, Zaqatala, Şəki, Bərdə, Mingəçevir, Gəncə və Tovuz filialları və Göyçay, Qəbələ, Balakən, Qax, Qazax və Ağstafa sub-ofisləri
- Şimalda: Xaçmaz və Quba.

“CREDAGRO” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ QEYRİ-BANK KREDİT TƏŞKİLATI

MÜNDƏRİCAT

Səhifə

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI 17

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ 18-19

31 DEKABR 2009-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARI:

Məcmu gəlir hesabatı 20

Maliyyə vəziyyəti hesabatı 21

Səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatı 22

Pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatı 23-24

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər 25-56

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI 31 DEKABR 2009-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

Bu bəyannamə, 2-ci və 3-cü səhifələrdə əks etdirilən müstəqil auditorların rəyində göstərilmiş müstəqil auditorların vəzifələri haqqında müddəalarla birgə oxunmalıdır və "CredAgro" Məhdud Məsuliyyətli Qeyri-Bank Kredit Təşkilatının (bundan sonra "Təşkilat") maliyyə hesabatları ilə bağlı Təşkilat rəhbərliyinin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi daşıyır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il üzrə Təşkilatın maliyyə vəziyyətini, əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və səhmdar kapitalında dəyişmələri əks etdirən Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına ("BMHS") uyğun maliyyə hesabatlarının düzgün hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıdakılar üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- BMHS-na uyğunluğun bəyan edilməsi və əgər bu standartlardan əhəmiyyətli kənarlaşmalar varsa, bu halların maliyyə hesabatlarında açıqlanması və izah edilməsi; və
- Əgər yaxın gələcəkdə Təşkilat işini normal şərtlər altında davam etdirəcəksə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının daimlilik prinsipi əsasında hazırlaması.

Rəhbərlik həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Təşkilat daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Təşkilatın maliyyə hesabatlarının BMHS-na uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Təşkilatın maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Təşkilatın aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə olan maliyyə hesabatları 19 mart 2010-cu il tarixində Təşkilatın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir

İdarə Heyəti adından:

Eldar Cəfərov **Direktor**	**Mahmud Qasımov** **Maliyyə direktorunun müavini**
19 mart 2010-cu il Bakı, Azərbaycan Respublikası	19 mart 2010-cu il Bakı, Azərbaycan Respublikası

CRED AGRO

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

"CredAgro" Məhdud Məsuliyyətli Qeyri-Bank Kredit Təşkilatının Təsisçisinə və Direktorlar Şurasına:

Maliyyə hesabatları üzrə auditor hesabatı

Biz, "CredAgro" Məhdud Məsuliyyətli Qeyri-Bank Kredit Təşkilatının (bundan sonra "Təşkilat") 31 dekabr 2009-cu il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti hesabatı, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə məcmu gəlir hesabatı, səhmdar kapitalında dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Maliyyə Hesabatlarının hazırlanması üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik bu maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bu məsuliyyətə aşağıdakılar aiddir: maliyyə hesabatlarının hazırlanması ilə əlaqədar, saxtakarlıq və ya yanlışlıqdan qaynaqlanan əhəmiyyətli kənarlaşmaların qarşısını almaq məqsədilə daxili nəzarət sisteminin işlənib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi; müvafiq mühasibat siyasətinin seçilməsi və tətbiq edilməsi; mövcud şərtlər altında məqbul mühasibat təxminlərinin irəli sürülməsi.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit yoxlamasına əsasən bu maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirməkdən ibarətdir. Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparmışıq. Həmin standartların tələbinə görə, biz etik tələblərə əməl etməli və auditi elə şəkildə planlaşdırmalı və aparmalıyıq ki, maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmamasına kifayət qədər əmin olaq.

Audit yoxlamasına maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair auditor sübutu əldə etmək üçün prosedurların yerinə yetirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mülahizəsindən, eləcə də saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənib hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, audit yoxlamasına mövcud mühasibat siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin mühasibat təxminlərinin əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, audit rəyimizi bildirmək üçün kifayət qədər və uyğun auditor sübutu əldə etmişik.

BAKER TILLY
AUDIT AZERBAIJAN LLC

Rəy

Bizim rəyimizcə, əlavə edilən maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Təşkilatın 31 dekabr 2009-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

İzahedici paraqraf

31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış mühasibat dövrü ərzində Təşkilatın rəhbərliyi şəxsi rəyləri və xüsusi təhlillərin əsasında 2,935 min AZN məbləğində kreditlər üzrə tam ehtiyat yaradılması qərarına gəlmişdir. Tam ehtiyat yaradıldıqdan sonra bu kreditlər balansdan tam olaraq silinmişdir.

31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış mühasibat dövrü ərzində silinmiş kreditlərlə əlaqədar olaraq diqqətinizə çatdırmaq istəyirik ki, bu kreditlərin məbləği müştərilərə verilmiş ümumi kredit portfelinin 7.9%-ni təşkil edir. Malik olduqları girov təminatını nəzərə alaraq bu kreditlərin tam dəyərsizləşmiş kateqoriyasına aid edilməsi mümkün olmasa da, onlar üzrə ödəmələrin il ərzində gecikdirilməsi və girovların satışından gözlənilən gələcək nağd vəsaitlərinin çox aşağı olması ehtimalı da nəzərə alınmışdır. Qısa dövr ərzində kredit portfelinin əhəmiyyətli hissəsini təşkil edən kreditlərin dəyərsizləşməsi, gələcəkdə Təşkilatın kredit portfelində keyfiyyət məsələlərinin ortaya çıxması ilə nəticələnə bilər.

19 mart 2010-cu il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“CREDAGRO” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ QEYRİ-BANK KREDİT TƏŞKİLATI

MƏCMU GƏLİR HESABATI
31 DEKABR 2009-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeyd	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il	31 dekabr 2008-ci il tarixində başa çatmış il
Faiz gəlirləri	7	12,676,243	10,759,323
Faiz xərcləri	7	(3,693,034)	(3,570,516)
Dəyərsizləşmə ehtiyatları ayrılmamışdan öncə xalis faiz gəlirləri		**8,983,209**	**7,188,807**
Faiz yaradan aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar	8	(3,325,594)	(398,366)
Xalis faiz gəlirləri		**5,657,615**	**6,790,441**
Əmək haqqı və bonuslar		(3,614,873)	(2,037,327)
İnzibati və əməliyyat xərcləri	11	(1,449,418)	(650,661)
Amortizasiya və köhnəlmə	16,17	(314,623)	(118,147)
Haqq və komissiya xərcləri	10	(179,148)	(71,840)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə mənfəət	9	5,693	40,628
Qeyri-faiz gəlirləri		**(5,552,369)**	**(2,837,347)**
Digər gəlirlər		464,800	-
Qrant		60	3,769
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir		570,106	3,956,863
Mənfəət vergisi xərci	12	(146,330)	(897,679)
Xalis mənfəət		**423,776**	**3,059,184**

İdarə Heyəti adından:

Eldar Cəfərov
Direktor

19 mart 2010-cu il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mahmud Qasımov
Maliyyə Direktorunun müavini

19 mart 2010-cu il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-41-ci səhifələrində verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir. Müstəqil Auditorların rəyi 2-ci və 3-cü səhifələrdə verilir.

“CREDAGRO” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ QEYRİ-BANK KREDİT TƏŞKİLATI

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HESABATI
31 DEKABR 2009-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeyd	31 dekabr 2009-cu il	31 dekabr 2008-ci il
AKTİVLƏR:			
Pul və pul ekvivalentləri	13	1,098,784	701,906
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	14	-	4,123,538
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	15	34,665,664	40,279,092
Əmlak və avadanlıq, xalis	16	2,720,947	1,828,167
Qeyri-maddi aktivlər, xalis	17	311,554	261,011
Təxirə salınmış vergi aktivi	12	-	46,263
Digər cari aktivlər	18	1,545,181	302,214
CƏMİ AKTİVLƏR		**40,342,130**	**47,542,191**
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL			
ÖHDƏLİKLƏR:			
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	19	31,530,245	38,063,730
Digər uzunmüddətli öhdəliklər		-	111,090
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	12	29,412	-
Digər cari öhdəliklər	20	220,911	317,580
Cəmi öhdəliklər		**31,780,568**	**38,492,400**
KAPİTAL:			
Nizamnamə kapitalı	21	4,523	4,523
Kapital ehtiyatları	22	1,681,963	2,593,968
Bölüşdürülməmiş mənfəət		6,875,076	6,451,300
Cəmi kapital		**8,561,562**	**9,049,791**
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		**40,342,130**	**47,542,191**

İdarə Heyəti adından:

Eldar Cəfərov
Direktor

19 mart 2010-cu il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mahmud Qasımov
Maliyyə Direktorunun müavini

19 mart 2010-cu il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-41-ci səhifələrində verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir. Müstəqil Auditorların rəyi 2-ci və 3-cü səhifələrdə verilir.

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HESABATI
31 DEKABR 2009-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeyd	Nizamnamə kapitalı	Kapital ehtiyatları	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi
31 dekabr 2008-ci il		**4,523**	**2,593,968**	**3,392,116**	**5,990,607**
Cari il üzrə mənfəət		-	-	3,059,184	3,059,184
31 dekabr 2008-ci il		**4,523**	**2,593,968**	**6,451,300**	**9,049,791**
Kapital ehtiyatlarının istifadəsi	14	-	(912,005)	-	(912,005)
Cari il üzrə mənfəət		-	-	423,776	423,776
31 dekabr 2009-cu il		**4,523**	**1,681,963**	**6,875,076**	**8,561,562**

İdarə Heyəti adından:

Eldar Cəfərov
Direktor

19 mart 2010-cu il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mahmud Qasımov
Maliyyə Direktorunun müavini

19 mart 2010-cu il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-41-ci səhifələrində verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir. Müstəqil Auditorların rəyi 2-ci və 3-cü səhifələrdə verilir.

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HESABATI
31 DEKABR 2009-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeyd	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2008-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
Mənfəət vergisi çıxılmazdan öncə mənfəət		570,106	3,956,863
Xalis gəlirin əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitlərinə uyğunlaşmasına dair düzəlişlər:			
Amortizasiya və köhnəlmə		314,623	118,147
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə zərər ehtiyatları		396,208	398,366
Banklara verilmiş kreditlər üzrə zərər ehtiyatları		-	(38,894)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə mənfəət		(5,693)	(40,628)
Yığılmalarda xalis dəyişikliklər		200,234	(751,449)
Əməliyyat aktivlərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat mənfəəti		1,475,478	3,642,405
Maliyyə aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər:			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avans ödənişləri		5,312,793	(12,591,017)
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri		4,085,100	(204,084)
Digər cari aktivlər		(629,782)	(181,266)
Digər cari öhdəliklər		112,226	1,272
Digər uzunmüddətli öhdəliklər		(111,090)	84,198
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri, mənfəət vergisi və faizlərdən əvvəl		10,244,725	(9,248,492)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(892,735)	(648,314)
Ödənilmiş faizlər		(3,435,666)	(3,179,742)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan/(yönəlmiş) xalis pul vəsaitləri		**5,916,324**	**(13,076,548)**
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
İnvestisiya fəaliyyətləri			
Əmlak və avadanlığın alınması		(1,180,847)	(1,134,873)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(77,099)	(193,872)
İnvestisiya fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		**(1,257,946)**	**(1,328,745)**
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
Maliyyə aktivləri			
Uzunmüddətli borcların ödənilməsi		(9,545,218)	(6,336,577)
Uzunmüddətli borclar üzrə gəlir		6,190,030	20,644,951
Kapital ehtiyatlarının istifadəsi	22	(912,005)	-
Maliyyə fəaliyyətinə (yönəlmiş)/daxil olan xalis pul vəsaitləri		**(4,267,193)**	**14,308,374**

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HESABATI
31 DEKABR 2009-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Məzənnə fərqlərinin pul və pul vəsaitlərinə təsiri		5,693	3,009
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİNDƏ XALİS ARTMA/(AZALMA)		396,878	(93,910)
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ, *ilin əvvəlinə*	13	701,906	795,816
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ, *ilin sonuna*	13	1,098,784	701,906

İdarə Heyəti adından:

Eldar Cəfərov
Direktor

19 mart 2010-cu il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mahmud Qasımov
Maliyyə Direktorunun müavini

19 mart 2010-cu il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-41-ci səhifələrində verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir. Müstəqil Auditorların rəyi 2-ci və 3-cü səhifələrdə verilir.

1. FƏALİYYƏTİN TƏSVİRİ

“CredAgro” Məhdud Məsuliyyətli Qeyri-Bank Kredit Təşkilatı (“Təşkilat”) Azərbaycan Respublikasında iqtisadiyyatın müxtəlif sektorlarına kreditlərin verilməsi fəaliyyəti ilə məşğuldur. Təşkilat, 28 avqust 2000-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq əsaslandırılmışdır.

Təşkilatın təsisçisi, Amerika Birləşmiş Ştatlarının qanunlarına müvafiq olaraq qeydiyyatdan keçən və fəaliyyət göstərən, “ACDI/VOCA” müəssisəsidir və bu müəssisə, Təşkilatın nizamnamə kapitalının 100%-ə malikdir. Təşkilatın ilk məqsədi kənd təsərrüfatı sektorunda fəaliyyət göstərən fərdiləri kiçik və mikro kreditlərlə təmin etməkdir.

Təşkilat Həsən Əliyev küçəsi 63, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası ünvanında yerləşir.

Təşkilat, Birləşmiş Ştatların Beynəlxalq İnkişaf üzrə Agentliyinin (“USAİD”) ACDI/VOCA-ya 5,314,205 ABŞ dolları (4,739,208 AZN) məbləğində Azərbaycan Kənd Krediti Layihəsinə dəstək göstərmək məqsədilə verilmiş qrantın nəticəsində təsis edilmişdir. Təşkilatın fəaliyyəti, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən tənzimlənir və 28 avqust 2006-cı il tarixli 06/06-1891 lisenziya əsasında Təşkilat fəaliyyət göstərir. Təşkilatın əsas fəaliyyəti kreditlərin verilməsindən ibarətdir.

2. TƏQDİMATIN ƏSASLARI

Mühasibat əsasları

Təşkilatın hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına (“BMHS”) və Beynəlxalq Maliyyə Standartlarına Şərhlər Komitəsi (“BMHSŞK”) tərəfindən dərc edilən şərhlər əsasında hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilir.

Bu maliyyə hesabatları Təşkilat tərəfindən “davamlı fəaliyyət” prinsipi əsasında tərtib edilmişdir. Rəhbərlik və təsisçi Təşkilatın Azərbaycan Respublikasındakı fəaliyyətini daha da inkişaf etdirmək niyyətindədir.

Bəzi maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri istisna olmaqla, bu maliyyə hesabatları, tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır. İşgüzar fəaliyyətin əsasən Azərbaycan Respublikasında həyata keçirildiyinə görə Təşkilatın funksional maliyyə vahidi də Azərbaycan manatıdır. Təşkilat mühasibat sistemini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun şəkildə təşkil edir. Bu maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən yerli mühasibat prinsiplərinə uyğun tərtib edilmiş mühasibat sistemindən istifadə edilmiş və hesabatlara BMHS-na uyğunlaşdırmaq məqsədilə düzəlişlər verilmişdir. Bu düzəlişlərə əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirmək üçün müəyyən təsnifləşdirilmələr, həmçinin müəyyən aktiv və öhdəliklərin, gəlir və xərclərin maliyyə hesabatlarındakı maddələrə uyğunlaşdırmaq məqsədilə yenidən təsnifləşdirilməsi aiddir.

Əsas təxminlər

BMHS-a əsasən hesabatların hazırlanması zamanı rəhbərlikdən müəyyən təxminlər etmək tələb olunur ki, bu da hesabatdakı rəqəmlərə təsir göstərir. Bu təxminlər, maliyyə hesabatlarının hazırlanması tarixinə Təşkilat rəhbərliyinə məlum olan məlumatlara əsaslanır. Ona görə də, faktiki nəticələr, bu təxminlərdən fərqlənə bilər. Dəyişməyə ən çox məruz qala biləcək əsas təxminlərə ehtimal edilən itkilər üzrə yaradılan ehtiyatlar və maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri aiddir.

Müştərilərə verilən kreditlər ehtimal edilən itkilər üzrə yaradılan ehtiyatlar çıxılmaqla, amortizasiya olunmuş ilkin dəyərilə ölçülür. Ehtimal edilən itkilər üzrə ehtiyatın yaradılması zamanı əsasən fikir yürütmək lazım gəlir. Ehtimal edilən itkilər üzrə Təşkilatın kredit portfelində baş verən zərərləri qarşılamaq üçün Təşkilat rəhbərliyi tərəfindən istifadə edilən təxminlər əsasında məqsədə uyğun hesab edilən məbləğdə ehtiyat yaradılır. Şübhəli kreditlər üzrə yaradılan ehtiyatlar belə aktivlərin silinə bilinməsi və bu zaman baş verə biləcək itkilərin ehtimalına əsaslanır. Bu təxminlər tarixi təcrübəyə və statistik vasitələrə əsaslanaraq edilir. Bu təxminlərin hesablanması zamanı həmçinin rəhbərliyin peşəkar mövqeyindən də istifadə edilir.

Təşkilat rəhbərliyi hesab edir ki, ehtiyatlarla bağlı təxminlər ən əsas subyektivlik daşıyan məqamdır çünki: (i) gələcəkdəki itkilərin faizi və şübhəli kreditlər üzrə yarana biləcək itkilərin ölçülməsi üzrə edilən ehtimallar müxtəlif dövrlər arasında dəyişir, hesabat tarixində isə bu ehtimallar yalnız cari təcrübəyə əsaslanır, və (ii) Təşkilatın təxmin etdiyi (yaradılan ehtiyatlar şəklində öz əksini tapmış) itkilərlə faktiki itkilər arasında əhəmiyyətli fərqlər yaranarsa, bu fərqlər Təşkilatın gələcəkdəki məcmu gəlirlərinə, eləcə də maliyyə vəziyyəti göstəricilərinə təsir göstərə bilər. Ehtimal edilən zərərlər üzrə Təşkilatın təxminlərinə, həmçinin əvvəlki təcrübə, müştərilərin davranışı, kredit verilən müəssisənin cari keyfiyyət göstəriciləri və ümumi iqtisadi şərait də daxildir. Bu göstəricilərlə gələcəkdə baş verə biləcək faktiki itkilər arasında birbaşa əlaqə olmaya bilər.

Vergi bazasını artıran bütün müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivi tanınır. Bu zaman Təşkilat, gələcəkdə əldə ediləcək mənfəətlə bağlı təxminlərə əsaslanaraq ehtimal edilən gələcək mənfəətin imkan verdiyi qədər vergi aktivi tanıyır.

Əməliyyat valyutası

Təşkilatın hər bir müəssisəsinin maliyyə hesabatlarına daxil edilən maddələr Təşkilata (bundan sonra “Əməliyyat valyutası”) aid olan hadisə və şəraitlərin iqtisadi mahiyyətini ən yaxşı şəkildə əks etdirən valyutanı istifadə etməklə qiymətləndirilir. Bu maliyyə hesabatların əməliyyat valyutası Azərbaycan manatıdır (“AZN”).

3. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ

Əsas tanınma və ölçülmə qaydaları

Təşkilat müqaviləyə əsasən maliyyə aləti üzrə öhdəlik daşıyan tərəfə çevrildiyi zaman maliyyə aktivini və ya öhdəliyini balansda tanıyır. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin adi yolla alınması və satılması zamanı hesablaşma günü əməliyyat balansda tanınır. Sonradan əməliyyat və hesablaşma tarixləri arasında ədalətli dəyər üzrə ölçülən maliyyə alətlərinin adi yolla alınması zamanı əldə edilən alətlərin tanınması üçün istifadə edilən prinsiplərdən istifadə edilir.

Məcmu gəlir hesabatı vasitəsilə ədalətli dəyərdə tanınan maliyyə alətləri istisna olmaqla, bütün digər maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür və bu alətlərin alınması və ya buraxılması ilə birbaşa bağlı olan xərclər onun balans dəyərinə əlavə edilir. Sonrakı dövrlərdə bu alətlərin dəyərinin yenidən ölçülməsi ilə bağlı mühasibat prinsipləri aşağıda öz əksini tapır.

Pul və pul ekvivalentləri

Pul və pul ekvivalentləri elə aktivlərə deyilir ki, onları nağd vəsaitlərə istənilən zaman tez bir şəkildə çevirmək mümkün olsun və bu zaman onların dəyərində çox cüzi bir fərq baş versin. Overnayt depozitləri istisna olmaqla, bütün qısamüddətli banklararası vəsaitlər, digər banklardan alınacaq vəsaitlərdə təsnif edilmişdir. İstifadə məhdudiyyəti olan vəsaitlər isə pul və pul ekvivalentlərinə daxil edilməmişdir. Pul və pul ekvivalentləri amortizasiya olunmuş ilkin dəyər ilə ölçülür.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər

Təşkilat digər banklara, ticarət və qeyri-derivativ debitor borclar istisna olmaqla, əvvəlcədən təyin edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə ödəmə müddəti çatan vəsaitləri, digər banklardan alınacaq vəsaitlər kateqoriyasına aid edir. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş ilkin dəyəri ilə ölçülür.

Müştərilərə verilən kreditlər

Müştərilərə verilən kreditlər maliyyə hesabatlarının digər kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən edilən ödənişli və fəal bazara çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivlərdir. Təşkilat tərəfindən verilən kreditlər ilk olaraq ədalətli dəyər və əməliyyat üzrə aidiyyatı xərclər həcmində tanınır. Hesablanmış ədalətli dəyər kreditin ədalətli dəyərinə bərabər olmadıqda, misal üçün, kredit bazar qiymətindən aşağı dəyərlə verildikdə, hesablanmış ədalətli dəyərlə kreditin ədalətli dəyəri arasındakı fərq kreditin ilkin tanınması üzrə zərəri kimi qeydə alınır və bu zərərlərin xüsusiyyətindən uyğun olaraq məcmu gəlir hesabatına daxil edilir. Daha sonra, kreditlər effektiv faiz metodunu istifadə etməklə amortizasiya dəyəri ilə qeydə alınır. Müştərilərə verilən kreditlər ehtimal edilən zərəri üçün hər hansı ehtiyatlar çıxılmaqla uçota alınır.

Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində tanınan maliyyə aktivləri üzrə ayrılan ehtiyatlar

Maliyyə aktivlərinin və ya aktivlər qrupunun dəyərində azalma yaranması ilə bağlı rəhbərliyin əlində hər hansı bir obyektiv sübut olduğu hallarda, Təşkilat bu aktivlər üzrə itkiləri qarşılamaq məqsədilə ehtiyat yaradır. Ehtimal edilən itkilər, gələcəkdə zəmanət və alınan girovlar da daxil olmaqla, amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində ölçülən aktivlər üzrə gələcəkdə əldə edilə biləcək pul vəsaitlərinin, maliyyə aktivinin yaranması tarixində ilkin effektiv faiz dərəcəsindən istifadə edilərək diskont edilməsi nəticəsində yaranmış dəyərlə bu aktivlərin qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır. Sonrakı dövrlərdə, ehtimal edilən itkinin məbləği azalırsa, və azalma həqiqətən də ehtiyat yaradılmasından sonra baş vermiş hər hansı bir hadisə ilə bağlıdırsa, bu zaman belə aktivlər üzrə yaradılan ehtiyatlar geri qaytarılır. İlkin dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivləri üçün isə ehtimal edilən itkilər, bu aktivlərdən gələcəkdə əldə edilə biləcək pul vəsaitlərinin bu tip aktivlər üzrə mövcud bazar faiz dərəcəsindən istifadə edərək diskont edilməsi nəticəsində yaranmış dəyərlə bu aktivlərin qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır. Bu tip ehtiyatlar yaradıldıqdan sonra geri qaytarılmır.

Ehtimal edilən itkilərin hesablanması aktivlər üzrə risk analizinə əsaslanır, və yaradılan ehtiyat rəhbərliyin fikrincə bu aktivlər üzrə itkiləri qarşılamaq üçün kafi hesab edilir. Ehtiyatlar, portfel üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edən risk daşıyan aktivlərin fərdi olaraq, nisbətən az əhəmiyyətli aktivlərin isə kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi əsasında yaradılır.

Ehtimal edilən itkilərdəki dəyişikliklər birbaşa məcmu gəlir hesabatına aid edilir, və yaradılmış ehtiyatlar aktivlərin qalıq dəyərini təqdim edərkən onların balans dəyərindən çıxılır. Təşkilat rəhbərliyi ehtiyat yaradılması üçün obyektiv sübutun olmasına baxarkən borc götürənin və ya qiymətli kağızı buraxan tərəfin likvidlik, ödəmə qabiliyyəti, biznes və maliyyə risklərinə məruz qalması, bu kimi maliyyə aktivlərinin pula çevrilə bilmək qabiliyyətindəki dinamika, milli və yerli iqtisadiyyatın inkişafındakı trendlər, alınmış zəmanət və girovların bazar dəyəri kimi göstəricilərdən də istifadə edir. Bu və digər göstəricilər, fərdi olaraq və ya qrup şəklində aktivlər üzrə ehtimal edilən zərərin yaranması üçün obyektiv sübutun olmasını təmin edir.

Təşkilat amortizasiya olunmuş ilkin dəyəri üzrə ölçülən aktivlər üçün ehtimal olunan itkilər üzrə ehtiyat hesabı yaradır, ilkin dəyəri üzrə ölçülən aktivlər üçün isə birbaşa silinmə üsulundan istifadə edir. Qeyd etmək lazımdır ki, itkilərin təxmin edilməsi müəyyən qədər subyektivlik daşıyır. Müəyyən dövrlərdə Təşkilatın faktiki uğradığı zərərlərin yaradılan ehtiyat məbləğindən fərqli olmasının mümkünlüyünə baxmayaraq, ehtiyatın mümkün olan zərərləri qarşılamaq üçün kifayət olması əsasən rəhbərliyin qərarıdır.

Maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər

Banklara ödəniləcək vəsaitlər onların ilkin ədalətli dəyərində tanınır. Sonralar ödəniləcək məbləğlər amortizasiya olunmuş dəyərdə göstərilir və xalis gəlir və müddətindən əvvəl ödəmə dəyəri arasında fərq məcmu gəlir hesabatında effektiv faiz metodu əsasında borc müddəti üzrə tanınır.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı bütün iştirakçılar tərəfindən ödənilmiş payların məbləğidir. Payların ümumi sayı Cəmiyyətin iştirakçı kapitalının iştirakçıları arasında mütənasib bölünəcək. Nizamnamə kapitalının artırılıb və ya azaldılması təsisçilərin ümumi yığıncağının qərarı ilə həyata keçirilə bilər.

Gəlir və xərclərin tanınması

Faiz gəlir və xərcləri məcmu gəlir hesabatında bütün borc alətləri üçün effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metoduna əsasən qeydə alınır. Bu metod, faiz gəlir və xərclərinin bir hissəsi kimi müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqları, əməliyyat xərclərini və digər mükafat və ya diskont edilmiş vasitələri təxirə salır. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə alətinin təxmin edilmiş istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək və ya alınacaq vəsaitləri və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə aktivlərin və ya maliyyə öhdəliklərin balans dəyərini dəqiq diskontlaşdıran dərəcədir.

Köhnəlmə nəticəsində maliyyə aktivi hesabdan silinirsə, bu kreditlər üzrə faiz gəliri sonradan mümkün zərərlərin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş effektiv faiz dərəcəsi nəzərə alınmaqla gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üzrə istifadə edilən faiz dərəcəsi vasitəsilə tanınır. Aktivlərin ədalətli dəyəri üzrə yığılmış faizləri faiz dərəcəsi kimi təsnifatlaşdırılır.

Kreditin verilməsi ilə bağlı yaranan komissiyalar və bununla əlaqədar olan birbaşa xərclərlə birlikdə təxirə salınır və kreditlər üzrə effektiv faiz dərəcəsinə dair düzəliş kimi tanınır. Kredit öhdəliyinin kredit müqaviləsinə keçirilməsi mümkün olduqda kredit öhdəliyi ilə bağlı komissiyalar və bununla əlaqədar olan birbaşa xərclərlə birlikdə təxirə salınaraq yekun kredit üzrə effektiv faiz dərəcəsinə dair düzəliş kimi tanınır. Kredit öhdəliyinin kredit müqaviləsinə keçirilməsi mümkün olmadıqda kredit öhdəliyi ilə bağlı komissiyalar kredit öhdəliyinin qalıq müddəti üzrə məcmu gəlir hesabatında tanınır. Kreditin verilməsi haqqında öhdəliyinin müddəti başa çatdıqda və bu öhdəlik kredit müqaviləsi ilə əvəz olunmadıqda kredit öhdəliyin haqqı məcmu gəlir hesabatında tanınır. Kredit xidmətləri üzrə haqlar xidmətlər görülən zaman gəlir kimi tanınır.

Xarici valyuta əməliyyatları

Xarici valyutada olan monetar aktiv və öhdəliklər, balans tarixində mövcud olan valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Azərbaycan manatına çevrilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar isə əməliyyat tarixinə mövcud olan valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq manat ekvivalentinə çevrilir. Bu çevrilmələr zamanı yaranan gəlir və xərclər məcmu gəlir hesabatında xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər (zərər çıxılmaqla) sətrində göstərilir.

Xarici valyuta məzənnələri

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı Təşkilat tərəfindən istifadə edilən il sonu valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2009-cu il	**31 dekabr 2008-ci il**
AZN/ABŞ dolları	0.8031	0.8010

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüquq olduqda və ya eləcədə müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivi realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Maliyyə aktivlərinin müvəqqəti olaraq qarşı tərəfə transfer edilməsi zamanı bu maliyyə aktivləri qarşı tərəfin öhdəliyi ilə qarşılaşdırılmır.

4. YENİ VƏ YENİDƏN QƏBUL EDİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ

Cari ildə Təşkilat Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ) və BMUSŞ-nın Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Şərhləri Komitəsi (BMHK) tərəfindən qəbul edilmiş, Təşkilatın fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış hesabat dövrlərinə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir. Bu yeni standart və şərhlərin qəbul edilməsi Təşkilatın mühasibat uçotu siyasətinə, yəni cari və ya əvvəlki illər üzrə hesabat verilən məbləğlərə, zəruri təsir göstərməmişdir.

BMHS 7 “Maliyyə Alətləri: Açıqlamalar” (1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Dəyişdirilmiş standart, ədalətli dəyərin ölçülməsi və likvidlik riskinə dair əlavə açıqlamalar tələb edir. Ədalətli dəyərin ölçülməsi hər maliyyə aləti üzrə üç dərəcəli bölgüdən istifadə edilərək daxil olunan məlumat mənbələri üzrə açıqlanmalıdır. Bundan əlavə, 3-cü Dərəcəli ədalətli dəyər ölçülmələri üçün dövrün əvvəlinə və sonuna olan qalıqlar arasında, eləcə də 1-ci Dərəcəli və 2-ci Dərəcəli ədalətli dəyər ölçülmələri arasında əhəmiyyətli köçürmələr üzrə üzləşdirmələrin aparılması tələb olunur. Dəyişikliklər, həmçinin likvidlik riski üzrə tələb olunan açıqlamalara aydınlıq gətirir. Təşkilat, 31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il üzrə illik maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyər ölçülmələri üzrə açıqlamaları qiymətləndirir.

BMUS 1 “Maliyyə hesabatlarının təqdimatı” standartına əlavə dəyişikliklər – 6 sentyabr 2007-ci il tarixində BMUSŞ, BMUS 1 standartına dəyişiklikləri dərc etmişdir. Burada xüsusilə səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatında kapitalın “qeyri-sahibkar” subyektlərə aid olan komponentlərində baş verən hərəkətlərin təqdim olunmasında bəzi dəyişikliklərdən bəhs olunur. Standarta olunan dəyişikliklərə əsasən həmçinin əsas maliyyə hesabatlarının BMHS çərçivəsində adlarının da dəyişdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Müəssisənin maliyyə hesabatlarında bu adların dəyişdirilməsi məcburi xarakter daşımır. BMUS standartına dəyişikliklər 1 yanvar 2009-cu il tarixində başlayan və ondan sonrakı mühasibat dövrlərinə şamil olunur.

BMS 23 “Borc vəsaitləri üzrə xərclər” (2007-ci ilin mart ayında yenidən işlənmişdir; 1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMS 23, 2007-ci ilin mart ayında dərc edilmişdir. Bu Standarta edilmiş əsas dəyişiklik, istifadəsi və ya satışı kifayət qədər uzun müddət tələb edən aktivlərə aid olan borc vəsaitləri üzrə xərclərin dərhal xərcə silinməsi üsulunun ləğv edilməsidir. Buna görə də müəssisə borc vəsaitləri üzrə xərcləri aktivin ilkin dəyəri kimi kapitallaşdırmalıdır. Yenidən işlənmiş bu standart kapitallaşdırmaya başlanma tarixi 1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonraya təsadüf edən və tələblərə cavab verən aktivlərə aid borc vəsaitləri üzrə xərclərə prospektiv qaydada tətbiq edilir. Hazırda Təşkilat yenidən işlənmiş standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMHS 8 “Əməliyyat seqmentləri” – 30 noyabr 2006-cı il tarixində BMUSŞ, BMUS 14 “Seqmentlər üzrə hesabat” standartını əvəz edən və müəssisə tərəfindən seqment təhlilləri üzrə hesabatın rəhbərliyin istifadə etdiyi məlumatlara əsaslandırılmağını tələb edən BMHS 8 standartını dərc etmişdir. BMHS 8, 1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan dövrlər üçün qüvvəyə minir. Bu standartın qəbul edilməsi Təşkilatın maliyyə vəziyyətinə və ya maliyyə nəticələrinə təsir göstərməmişdir. Təşkilat bu qənaətdədir ki, əməliyyat seqmentləri əvvəlcə BMUS 14 “Seqmentlər üzrə hesabat” təyin olunmuş biznes seqmentləri ilə eynidir.

BMUS 32 "Maliyyə İnstrumentləri": Təqdimat və BMUS 1: Maliyyə Hesabatlarının təqdimatı. Bu dəyişiklikdən əvvəl, BMUS 32 məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdə təsisçilərin paylarını öhdəlik kimi təsnifatlaşdırılmasını tələb edirdi. Bunun səbəbi belə cəmiyyətlərin payçıya onun payının cəmiyyətin xalis aktivlərindən ödənilməsidir. BMUS 32 standartında baş verən dəyişikliyə əsasən, belə paylar, şirkətdə qalıq payları əks etdirdiyi üçün hesabatlarda öhdəlik kimi deyil, kapital kimi təsnifatlaşdırılmalıdır.

BMHS 3, "Müəssisələrin Birləşməsi" (2008-ci il ilin yanvar ayında yenidən işlənmişdir; satınalma tarixi 1 iyul 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan birinci illik hesabat dövrünün təsadüf edən müəssisələrin birləşməsi üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMHS 3, müəssisələrə nəzarət olunmayan iştirak paylarının qiymətləndirilməsini, mövcud BMHS 3 üsulu ilə (alıcının əldə edilmiş müəssisənin identifikasiya edilə bilən xalis aktivlərində proporsional payı) və ya ədalətli dəyərlə həyata keçirməyə imkan verir. Yenidən işlənmiş BMHS 3 müəssisələrin birləşməsin zamanı satınalma metodunun tətbiqi üzrə daha ətraflı məlumat verir. "Qudvil"-ə aid olan hissənin hesablanması məqsədilə, mərhələli satınalma prosesində bütün aktiv və öhdəliklərin hər bir mərhələdə ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməsi tələbi hesabatdan çıxarılmışdır. Bundan sonra qudvil, satınalma tarixində şirkətə qoyulmuş əvvəlki investisiyanın ədalətli dəyəri, ödənilmiş məbləğ və əldə edilmiş xalis aktivlər arasında fərq kimi uçota alınacaqdır. Satınalma prosesi ilə bağlı xərclər müəssisələrin birləşməsi əməliyyatından ayrıca tanınacaq və qudvil kimi yox, xərc kimi uçota alınacaqdır. Alıcı şirkət, satınalma tarixində, satınalma prosesi ilə bağlı yarana biləcək şərti öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti hesabatında öhdəlik kimi uçota almalıdır. Satınalma tarixindən sonra bu öhdəliyin dəyərindəki dəyişikliklər qudvilin təshih edilməsi yolu ilə deyil, tətbiq edilən digər BMHS-lərə uyğun olaraq uçota alınacaqdır. Yenidən işlənmiş BMHS 3, yalnız bir neçə müəssisənin iştirakı ilə müəssisələrin birləşməsini və yalnız müqavilə əsasında həyata keçirilmiş müəssisələrin birləşməsini əhatə edir. Hazırda Təşkilat yenidən işlənmiş standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMHS 2 Pay Əsasında Ödənişlər Standartına Əlavə - Hüquqların Verilməsi və Ləğv Edilməsi Şərtləri (2008-ci ilin yanvar ayında buraxılmışdır; 1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu əlavədə, yalnız xidmət və icra şərtlərinin, hüquqların verilməsi və ləğv edilməsi şərtləri olması müəyyən edilir. Pay əsasında ödənişlərin digər xüsusiyyətləri hüquqların verilməsi və ləğv edilməsi şərtlərinə aid deyil. Bu Əlavə, müəssisənin və ya digər tərəflərin ləğv edilməsinin eyni uçot qaydası ilə aparılmasını müəyyənləşdirir. Hazırda Təşkilat yenidən işlənmiş standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMHS 1, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarının İlkin Tətbiqi (1 yanvar 2009-cu il tarixində başlanan dövrdən etibarən BMHS-nı tətbiq etməyə başlayan müəssisələr üçün). BMHS 1 yeni versiyası əvvəlki versiyanın mahiyyətini saxlayan, lakin strukturunda dəyişdirilmiş versiyadır. Düzəliş, ilkin tətbiq zamanı investisiyaların dəyərləndirilməsinə aiddir.

Hecinq üzrə qəbul edilmiş Maddələr - (BMUS 39 Maliyyə alətləri: Tanınma və Ölçülmə standartına 31 iyul 2008-ci il tarixli düzəlişlər). Bu düzəlişlər 1 iyul 2009-cu il tarixindən etibarən qüvvəyə minmişdir. Bu düzəlişlər hecinq mühasibatlığı üzrə iki məsələyə aydınlıq gətirir:

- inflyasiyanın tam və ya qismən hecinq riski yaradan faktor kimi təyin edilməsi; və
- opsiyalarla hecinq.

BMUS 27, Konsolidasiya Edilmiş və Konsolidasiya Edilməmiş Hesabatlar (yanvar, 2008-ci ildə yenidən işlənmişdir; 1 iyul 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMUS 27 şirkətdən ümumi gəlirlərin baş müəssisə sahiblərinə və nəzarət olunmayan pay sahiblərinə (bundan əvvəl "azlığın payı") aid edilməsini tələb edir (hətta nəzarət olunmayan pay üzrə nəticələrin mənfi olduğu hallarda). Qüvvədə olan standart əksər hallarda artıq zərərlərin baş müəssisənin sahiblərinə aid edilməsini tələb edir. Bundan əlavə, yenidən işlənmiş standartda göstərilir ki, baş müəssisənin törəmə müəssisədəki iştirak payında nəzarətin itirilməsi ilə nəticələnməyəcək dəyişikliklər səhm alətləri üzrə əməliyyatlar kimi uçota alınsın. Standart həmçinin törəmə müəssisə üzrə nəzarətin itirilməsi nəticəsində yaranan hər hansı mənfəət və zərərin müəssisə tərəfindən qiymətləndirilməsini müəyyənləşdirir. Nəzarətin itirildiyi tarixdə keçmiş törəmə müəssisədə saxlanılmış investisiyalar ədalətli dəyərlə ölçülməlidir. Hazırda Təşkilat yenidən işlənmiş standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

Digər yeni standartlar və şərhlər:

Təşkilat tərəfindən aşağıdakı yeni standartlar və şərhlər qəbul edilmişdir:

- BMHŞK 15 *Daşınmaz əmlakın tikilməsi üzrə sazişlər* (1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- BMHŞK 9 *“Əlavə elementli derivativlərin yenidən qiymətləndirilməsi”* düzəliş (30 iyun 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başa çatmış illik dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- BMHŞK 16 *Xarici əməliyyatlarda xalis investisiyaların hecinqi* (1 oktyabr 2008-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- BMHŞK 17 *Qeyri-monetar aktivlərin sahibkarlara paylanması* (1 iyun 2009-cu il tarixindən qüvvəyə minir);
- BMHŞK 18 *Müştərilərdən alınan aktivlərin təqdimatı* (1 iyul 2009-cu il tarixindən qüvvəyə minir).

Yuxarıda göstərilən hallardan başqa, yeni standartlar və şərhlər Təşkilatın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməyəcəkdir.

5. MÜHASİBAT UÇOTU ÜZRƏ YENİLİKLƏR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilmə tarixinə Təşkilat tərəfindən qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərhlərdən əlavə, aşağıda göstərilən şərhlər buraxılmış lakin qüvvəyə minməmişdir.

BMHŞK 9 “Əlavə elementli derivativlərin yenidən qiymətləndirilməsi” tələb edir ki, müqavilədə dəyişikliklər edilmədiyi hallarda, əlavə elementli derivativlərin ilkin tanınmadan sonra müqavilədən ayrılmasının qiymətləndirilməsi aparılmasının. BMHŞK 9-un qəbul edilməsi Təşkilatın fəaliyyəti nəticələrinə və ya maliyyə vəziyyətinə təsir göstərməmişdir.

BMHŞK 18 “Müştəri Tərəfindən Keçirilmiş Aktivlər” müştəri tərəfindən əmlak, qurğu və avadanlığın alıcıya keçirməsindən mühasibat uçotunda yaranan ixtilafların qaydaya salınması məqsədi ilə buraxılmışdır. Bu şərhdə qeyd edilir ki, keçirilmiş əmlak, qurğu və avadanlığın vahidi alıcının aktiv təyinatına cavab verirsə, alıcı aktivi keçirilmə tarixinə ədalətli dəyərində və krediti gəlir kimi tanımalıdır. Şərh 1 iyul 2009-cu il tarixində və bu tarixdən sonra müştəri tərəfindən keçirilmiş aktivlərə tətbiq edilir.

BMUS 36 “Aktivlərin Dəyərsizləşməsi” (1 yanvar 2010-cu il tarixindən qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik qudvilin pul vəsaitləri yaradan idarə vahidlərinə yerləşdirilməsini müəyyən edir. Qudvilin yerləşdirilə biləcəyi ən böyük vahid, BMHS 8-də qeyd edilən əməliyyat seqmentidir və yalnız bundan sonra BMHS 8-in tələb etdiyi birləşdirmə meyarından istifadə etmək olar.

BMUS 24 “Əlaqəli Tərəflərin Açıqlanması” (Yenidən baxılıb) 2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmış yenidən baxılmış BMUS 24 hökumətə aidiyyəti olan müəssisələr üçün açıqlama tələblərini sadələşdirir və əlaqəli tərəf təyinatını aydınlaşdırır. Əvvəl hökumət tərəfindən nəzarət edilən və ya zəruri təsiri olan müəssisədən həmin hökumət tərəfindən nəzarət edilən və ya zəruri təsiri olan müəssisələrlə olan bütün əməliyyatlarının açıqlanması tələb olunurdu. Yenidən baxılmış standart bu əməliyyatlar haqqında açıqlamaları o zaman tələb edir ki, onlar fərdi və ya birgə zəruridir. Yenidən baxılmış BMUS 24 1 yanvar 2011-ci il tarixində və ondan sonra başlanan illik müddətlər üçün tətbiq edilir və tez tətbiqə yol verilir. Təşkilat yenidən baxılmış BMUS 24 1 yanvar 2009-cu il tarixindən qəbul etməyə qarar vermişdir.

Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ) 12 noyabr 2009-cu il tarixində **BMHS 9 "Maliyyə Alətləri"** standartını dərc etmişdir. Standart BMUS 39 "Maliyyə Alətləri" əvəz etmək üçün üç tərəfli layihənin birinci mərhələsini təşkil edir: BMHS 9 "Maliyyə Alətləri" kimi tanınan yeni standart 1 yanvar 2013-cü il tarixindən etibarən məcburi olacaq və standartın erkən tətbiqinə icazə verilir. Müəssisələr 31 dekabr 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başa çatmış hesabat dövrləri üçün birinci fazanı qəbul edə bilərlər. BMHS 9-un birinci fazası təsnifatlaşdırma və maliyyə aktivlərinin ölçülməsi üzrə yeni tələbləri təqdim edir. Xüsusilə də bütün maliyyə aktivlərinin sonrakı dövrlərdə ölçülməsi amortizasiya olunmuş dəyərdə və ya məcmu gəlir hesabına ədalətli dəyərdə təqdim edilməsi şərti irəli sürülür və ticarət məqsədləri ilə saxlanılan kapital alətləri istisna olmaqla digər alətlərin kapital hesabları vasitəsilə ümumi gəlir hesabatında təqdim edilməsinə yol verilmir. Hal hazırda Təşkilat yeni standartın qəbul edilməsinin təsirini qiymətləndirir və ilkin tətbiq olunma tarixinə dair imkanları nəzərdən keçirir.

6. MÜQAYİSƏLİ DÖVR ÜZRƏ DÜZƏLİŞLƏR

Yenidən təqdim edilmiş mənfəət vergisi hesablanmasına əsasən Təşkilatın mənfəət vergisi 953,528 AZN-dən 920,408 AZN-ə qədər azaldılmışdır.

31 dekabr 2008-ci il tarixinə Vergilər Nazirliyinə ödəniləcək məbləğlər və ödənilmiş avanslar əvəzləşdirilmişdir. Bu əməliyyatın nəticəsi olaraq, Vergilər Nazirliyinə ödəniləcək məbləğlər və ödənilmiş avanslara müvafiq düzəlişlər edilmiş və müqayisəli rəqəmlər 31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatlarında təqdim edilmişdir.

2009-cu ildə Təşkilat, müştərilərdən alınmış komissiyaların təqdimatı ilə əlaqədar mühasibat siyasətini dəyişdirmişdir. Bunun nəticəsi olaraq Təşkilatın öhdəliklərinin müqayisəli rəqəmlərində müvafiq düzəlişlər edilmiş və müqayisəli rəqəmlər 31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatlarında təqdim edilmişdir. Müqayisəli rəqəmlərə edilən düzəlişlərin təsiri 31 dekabr 2009-cu il tarixinə təqdim edilən maliyyə hesabatlarında aşağıdakı kimi olmuşdur:

Düzəlişin növü	Düzəlişin məbləği	Maliyyə hesabatında müvafiq bənd	31 dekabr 2008-ci il üzrə əvvəlcədən təqdim edilmiş	31 dekabr 2008-ci il üzrə yenidən təqdim edilmiş
Mənfəət vergisi xərcində dəyişiklik	33,120	Cari ilin mənfəət vergisində dəyişiklik/ Bölüşdürülməmiş mənfəət	953,528	920,408
Vergilər Nazirliyindən alınacaq vəsaitlərdə dəyişiklik	54,931	Digər cari aktivlər	357,145	302,214
Müştərilərdən alınmış komissiyalarda dəyişiklik	334,933	Uzunmüddətli aktivlər: Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	27,357,706	27,022,773
Vergilər Nazirliyinə ödəmələrdə dəyişiklik	88,051	Digər cari öhdəliklər	405,631	317,580
Müştərilərdən alınmış komissiyalarda dəyişiklik	334,933	Təxirə salınmış gəlir	446,023	111,090

7. XALİS FAİZ GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2008-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz gəliri	11,782,211	9,771,566
Maliyyə lizinqi üzrə faiz gəliri	481,104	510,319
Banklara ödənilmiş avanslar üzrə faiz gəliri	412,928	477,438
Cəmi amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində aktivlər üzrə faiz gəlirləri	**12,676,243**	**10,759,323**
Uzunmüddətli borclar üzrə faiz xərcləri	3,693,034	3,569,760
Kredit limiti keçmiş hesab üzrə faiz xərcləri	-	756
Cəmi amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində aktivlər üzrə faiz gəlirləri	**3,693,034**	**3,570,516**
Kreditlər üzrə ehtimal edilən zərərlərdən əvvəl faiz gətirən aktivlər üzrə xalis faiz gəlirləri	**8,983,209**	**7,188,807**

8. EHTİMAL EDİLƏN ZƏRƏR ÜÇÜN EHTİYAT, DİGƏR EHTİYATLAR

	Müştərilərə verilmiş kreditlər	Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri	Cəmi
31 dekabr 2007-ci il	**379,209**	**38,894**	**418,103**
Ehtiyatlar	398,366	-	398,366
Silinmiş aktivlər	-	-	-
Əvvəlki dövrlərdə silinmiş aktivlərin bərpası	(9,311)	(38,894)	(48,205)
31 dekabr 2008-ci il	**768,264**	**-**	**768,264**
Ehtiyatlar	3,325,594	-	3,325,594
Silinmiş aktivlər	(2,929,386)	-	(2,929,386)
Əvvəlki dövrlərdə silinmiş aktivlərin bərpası	-	-	-
31 dekabr 2009-cu il	**1,164,472**	**-**	**1,164,472**

9. XARİCİ VALYUTA İLƏ ƏMƏLİYYATLAR ÜZRƏ XALİS MƏNFƏƏT

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis mənfəət aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2008-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Valyuta balanslarının yenidən qiymətləndirilməsi, xalis	5,693	40,628
Cəmi xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis mənfəət	**5,693**	**40,628**

10. HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ

Haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2008-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Haqq və komissiya xərcləri:		
Hesablaşma əməliyyatları üzrə xərclər	144,318	35,829
Xarici valyuta mübadiləsi əməliyyatları üzrə xərclər	30,930	34,543
Nağd pul vəsaitlərinin çıxarılması əməliyyatları üzrə xərclər	3,900	1,468
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	**179,148**	**71,840**

11. İNZİBATİ VƏ ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

İnzibati və maliyyə xərcləri aşağıda göstərilənlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2008-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Rabitə xərcləri	358,092	93,982
İcarə xərcləri	323,064	213,571
Peşəkar xidmətlər	220,811	55,042
Ezamiyyə xərcləri	127,135	36,974
Ofis avadanlığı	98,824	45,360
Təmir və istismar xərcləri	62,108	18,844
Nəqliyyat xərcləri	45,370	27,332
Nümayəndəlik xərcləri	40,849	20,451
Reklam və marketinq xərcləri	25,565	25,570
Kommunal xərclər	21,725	13,793
Əmlak və avadanlığın sığortası	20,520	8,066
Digər xərclər	105,355	91,676
Cəmi inzibati və əməliyyat xərcləri	**1,449,418**	**650,661**

12. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Təşkilat, vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamalar BMHS-dan fərqlənə bilər.

Bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergidən azad olduğundan, Təşkilat müəyyən daimi vergi fərqlərinin təsirinə məruz qalır.

2009-cu ildə Vergi Məcəlləsində edilmiş düzəlişlərə əsasən hüquqi şəxslərdən alınan mənfəət vergisi dərəcəsi 1 yanvar 2010-cu il tarixindən etibarən 22%-dən 20%-ə qədər azaldılmışdır. 31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan hesabat ilinin cari mənfəət vergisi 22% dərəcəsi ilə təxirə salınmış vergilər isə 20% dərəcəsi ilə hesablanmışdır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2009-cu il və 2008-ci il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlərin mühasibat sisteminə görə qalıq dəyəri ilə vergi qanunvericiliyinə görə qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranmışdır.

	31 dekabr 2009-cu il	31 dekabr 2008-ci il
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər:		
Digər cari aktivlər	(464,800)	-
Əmlak və avadanlıq	(237,875)	(114,031)
Qeyri-maddi aktivlər	(24,116)	(15,748)
Banklarda depozitlər	-	(79,595)
Digər cari öhdəliklər	-	(20,232)
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	**(726,791)**	**(229,606)**
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
Digər aktivlər	-	51,400
Digər uzunmüddətli öhdəliklər	-	4,018
Digər cari öhdəliklər	95,400	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	484,330	384,473
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**579,730**	**439,891**
Xalis bazasını (artıran)/azaldan müvəqqəti fərqlər	(147,061)	210,285
Xalis vergi (öhdəliyi)/aktivi, mənfəət vergisi faizi ilə (20%/22%)	(29,412)	46,263
Cəmi təxirə salınmış vergi (öhdəliyi)/aktivi	**(29,412)**	**46,263**

31 dekabr 2009-cu və 2008-ci illər üzrə mühasibat mənfəəti ilə vergi xərcləri arasında üzləşdirmə aşağıdakı cədvəldə təqdim edilmişdir:

	31 dekabr 2009-cu il	31 dekabr 2008-ci il
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir	**570,106**	**3,956,862**
Qanunla təyin edilmiş vergi dərəcəsi	22%	22%
Qanunla təyin edilmiş vergi dərəcəsi ilə nəzəri vergi	(125,423)	(870,510)
Daimi fərqlər üzrə vergi təsiri	(32,310)	(27,169)
Vergi dərəcələrindəki dəyişikliklərin effekti	11,403	-
Mənfəət vergisi xərci	**(146,330)**	**(897,679)**
Cari mənfəət vergisi xərci	(70,655)	(920,409)
Təxirə salınmış vergi öhdəliyində dəyişmə	(75,675)	22,730
Mənfəət vergisi xərci	**(146,330)**	**(897,679)**

	31 dekabr 2009-cu il	31 dekabr 2008-ci il
Təxirə salınmış vergi (öhdəliyi)/aktivi		
Dövrün əvvəlinə	**46,263**	**23,533**
Dövr üzrə təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliklərində dəyişikliklərin mənfəət və zərər hesabına təsiri	(75,675)	22,730
Dövrün sonuna	**(29,412)**	**46,263**

13. PUL VƏ PUL EKVİVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2009-cu il	31 dekabr 2008-ci il
Milli valyutada nağd pul	47,328	5,752
Milli valyutada müxbir bank hesabı	221,223	179,069
Xarici valyutada müxbir bank hesabı	830,233	517,085
Cəmi pul və pul ekvivalentləri	**1,098,784**	**701,906**

14. BANKLARA VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANS ÖDƏNİŞLƏRİ

Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri aşağıda göstərilənlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2009-cu il	31 dekabr 2008-ci il
Xarici valyutada yerli banklara verilmiş avans ödənişləri	-	4,085,100
Yığılmış faiz gəliri	-	38,438
Çıxılsın: köhnəlmə zərərləri üzrə ehtiyatlar	-	-
Cəmi banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri	**-**	**4,123,538**

15. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

Müştərilərə verilmiş kreditlər əsasən aşağıda göstərilmiş sahələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikası ərazisini əhatə edir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıda göstərilənlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2009-cu il	31 dekabr 2008-ci il
Korporativ kreditlər	140,267	174,708
Fiziki şəxslərə kreditlər – ticarət	16,758,059	19,408,795
Fiziki şəxslərə kreditlər – istehlak kreditləri	9,421,511	8,864,188
Fiziki şəxslərə kreditlər – kənd təsərrüfatı	2,459,438	2,664,084
Fiziki şəxslərə kreditlər – lizinq	1,161,871	2,653,066
Fiziki şəxslərə kreditlər – avto kreditlər	698,307	1,381,670
Fiziki şəxslərə kreditlər – istehsal	554,345	836,831
Fiziki şəxslərə kreditlər – digər	4,636,338	5,064,014
Çıxılsın: Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(1,164,472)	(768,264)
Cəmi müştərilərə verilən kreditlər	**34,665,664**	**40,279,092**

31 dekabr 2009 və 2008-ci il tarixlərində müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə yığılmış alınacaq faiz gəlirləri müvafiq olaraq 669,421 AZN və 573,848 AZN təşkil edir.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə kreditlərin girov təminatı üzrə məlumat aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Korporativ kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-ticarət	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehlak kreditləri	Fiziki şəxslərə kreditlər-kənd təsərrüfatı	Fiziki şəxslərə kreditlər-lizinq	Fiziki şəxslərə kreditlər-avto kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehsal	Fiziki şəxslərə kreditlər-digər	Cəmi
Təmin edilmiş kreditlər:									
- daşınmaz	136,442	9,321,663	221,036	1,428,634	8,661	4,364	449,324	1,629,119	13,199,243
- nəqliyyat	-	-	-	-	-	693,943	-	-	693,943
- daşınar əmlak	-	526,486	26,540	232,419	1,152,690	-	42,118	266,108	2,246,361
- təminatsız kreditlər	3,825	6,909,910	9,173,935	798,385	520	-	62,903	2,741,111	19,690,589
Cəmi müştərilərə verilən kreditlər	**140,267**	**16,758,059**	**9,421,511**	**2,459,438**	**1,161,871**	**698,307**	**554,345**	**4,636,338**	**35,830,136**

31 dekabr 2008-ci il tarixinə kreditlərin girov təminatı üzrə məlumat aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Korporativ kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-ticarət	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehlak kreditləri	Fiziki şəxslərə kreditlər-kənd təsərrüfatı	Fiziki şəxslərə kreditlər-lizinq	Fiziki şəxslərə kreditlər-avto kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehsal	Fiziki şəxslərə kreditlər-digər	Cəmi
Təmin edilmiş kreditlər:									
- daşınmaz əmlak	174,708	15,168,900	229,094	2,089,380	14,042	-	767,167	2,590,592	21,033,883
- nəqliyyat	-	-	-	-	-	1,381,670	-	-	1,381,670
- daşınar əmlak	-	997,310	166,055	200,831	2,483,281	-	49,058	303,534	4,200,069
- təminatsız kreditlər	-	3,242,585	8,469,039	373,873	155,743	-	20,606	2,169,888	14,431,734
Cəmi müştərilərə verilən kreditlər	**174,708**	**19,408,795**	**8,864,188**	**2,664,084**	**2,653,066**	**1,381,670**	**836,831**	**5,064,014**	**41,047,356**

31 dekabr 2009-cu il tarixinə kreditlərin növləri üzrə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Korporativ kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-ticarət	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehlak kreditləri	Fiziki şəxslərə kreditlər-kənd təsərrüfatı	Fiziki şəxslərə kreditlər-lizinq	Fiziki şəxslərə kreditlər-avto kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehsal	Fiziki şəxslərə kreditlər-digər	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş Təmin edilmiş kreditlər:									
- daşınmaz əmlak	125,036	7,540,191	213,564	1,140,645	-	4,364	304,565	1,257,626	10,585,991
- nəqliyyat	-	-	-	-	-	630,132	-	-	630,132
- daşınar əmlak	-	439,399	19,312	217,748	702,854	-	38,780	259,819	1,677,912
- təminatsız	3,825	6,613,349	8,749,035	763,558	520	-	59,871	2,581,614	18,771,772
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	**128,861**	**14,592,939**	**8,981,911**	**2,121,951**	**703,374**	**634,496**	**403,216**	**4,099,059**	**31,665,807**
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş ödənişlər									
- 30 gündən az vaxtı keçmiş	11,406	1,067,260	184,750	140,885	360,566	35,551	85,165	300,316	2,185,899
- 30 gündən 90 günədək vaxtı keçmiş	-	489,741	143,102	88,159	54,306	12,414	22,298	117,704	927,724
- 90 gündən 180 günədək vaxtı keçmiş	-	608,119	111,748	108,443	43,625	15,846	43,666	119,259	1,050,706
- 180 gündən 360 günədək vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- 360 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	**11,406**	**2,165,120**	**439,600**	**337,487**	**458,497**	**63,811**	**151,129**	**537,279**	**4,164,329**
Fərdi dəyərsizləşmiş									
- 30 gündən az vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- 30 gündən 90 günədək vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- 90 gündən 180 günədək vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- 180 gündən 360 günədək vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- 360 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cəmi fərdi dəyərsizləşmiş kreditlər	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Kreditlərin ümumi balans	**140,267**	**16,758,059**	**9,421,511**	**2,459,438**	**1,161,871**	**698,307**	**554,345**	**4,636,338**	**35,830,136**
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşməsi	**(1,403)**	**(629,972)**	**(190,359)**	**(105,563)**	**(42,245)**	**(19,584)**	**(37,773)**	**(137,573)**	**(1,164,472)**
Cəmi müştərilərə verilən kreditlər	**138,864**	**16,128,087**	**9,231,152**	**2,353,875**	**1,119,626**	**678,723**	**516,572**	**4,498,765**	**34,665,664**

31 dekabr 2008-ci il tarixinə kreditlərin növləri üzrə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Korporativ kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-ticarət	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehlak kreditləri	Fiziki şəxslərə kreditlər-kənd təsərrüfatı	Fiziki şəxslərə kreditlər-lizinq	Fiziki şəxslərə kreditlər-avto kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehsal	Fiziki şəxslərə kreditlər-digər	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş Təmin edilmiş kreditlər:									
- daşınmaz əmlak	174,708	13,801,134	214,701	1,866,388	14,042	-	683,117	2,398,834	19,152,924
- nəqliyyat	-	-	-	-	-	1,297,712	-	-	1,297,712
- daşınar əmlak	-	974,006	148,036	198,731	2,403,766	-	49,058	294,945	4,068,542
- təminatsız	-	3,156,090	8,249,679	358,099	99,805	-	20,606	2,023,696	13,907,975
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	**174,708**	**17,931,230**	**8,612,416**	**2,423,218**	**2,517,613**	**1,297,712**	**752,781**	**4,717,475**	**38,427,153**
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş ödənişlər									
- 30 gündən az vaxtı keçmiş	-	1,191,176	213,243	228,659	104,910	67,223	84,050	284,488	2,173,749
- 30 gündən 90 günədək vaxtı keçmiş	-	242,846	16,069	1,861	30,542	5,840	-	35,729	332,887
- 90 gündən 180 günədək vaxtı keçmiş	-	42,291	14,085	8,010	-	10,895	-	26,322	101,603
- 180 gündən 360 günədək vaxtı keçmiş	-	-	-	2,100	-	-	-	-	2,100
- 360 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	**-**	**1,476,313**	**243,397**	**240,630**	**135,452**	**83,958**	**84,050**	**346,539**	**2,610,339**
Fərdi dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi)									
- 30 gündən az vaxtı keçmiş	-	1,252	8,375	237	-	-	-	-	9,864
- 30 gündən 90 günədək vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- 90 gündən 180 günədək vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- 180 gündən 360 günədək vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- 360 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cəmi fərdi dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi)	**-**	**1,252**	**8,375**	**237**	**-**	**-**	**-**	**-**	**9,864**
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	**174,708**	**19,408,795**	**8,864,188**	**2,664,085**	**2,653,065**	**1,381,670**	**836,831**	**5,064,014**	**41,047,356**
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşməsi	**(1,725)**	**(364,482)**	**(113,159)**	**(57,875)**	**(50,436)**	**(39,097)**	**(29,290)**	**(112,200)**	**(768,264)**
Cəmi müştərilərə verilən kreditlər	**172,983**	**19,044,313**	**8,751,029**	**2,606,210**	**2,602,629**	**1,342,573**	**807,541**	**4,951,814**	**40,279,092**

Kreditin köhnəlməsi üzrə Təşkilat tərəfindən ilk nəzərə alınan faktlar onun ödəmə müddəti və zəmanətin icra olunmasıdır. Nəticədə, Təşkilat fərdi dəyərsizləşmiş kreditlərin dövri olaraq təhlillərini təqdim edir.

Cari və dəyərsizləşməmiş, lakin şərtlərinə yenidən baxılmış kreditlər dəyərsizləşmiş kreditlərin balans dəyərini təşkil edir. Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər təminatlı kreditləri təşkil edir ki, təminatın ədalətli dəyəri vaxtı keçmiş faizləri və əsas ödənişləri əhatə edə bilir. Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlərin məbləği təkcə gecikdirilmənin deyil, belə kreditlərin ümumi balansını əks etdirir.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər və fərdi dəyərsizləşmiş kreditlərə dair təminatların ədalətli dəyərlərinin açıqlanması aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Korporativ kreditlər	**Fiziki şəxslərə kreditlər -ticarət**	**Fiziki şəxslərə kreditlər-istehlak kreditləri**	**Fiziki şəxslərə kreditlər-kənd təsərrüfatı**	**Fiziki şəxslərə kreditlər -lizinq**	**Fiziki şəxslərə kreditlər-avto kreditlər**	**Fiziki şəxslərə kreditlər-istehsal**	**Fiziki şəxslərə kreditlər-digər**	**Cəmi**
Cəmi vaxtı keçmiş lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər üzrə girovların ədalətli dəyəri									
- daşınmaz əmlak	51,000	6,358,74	62,750	976,934	54,600	-	476,700	1,354,261	9,334,992
- nəqliyyat	-	-	-	-	-	367,423	-	-	367,423
- daşınar əmlak	-	346,349	44,829	43,756	1,094,75	-	12,000	53,693	1,595,377
- təminatsız kreditlər	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə girovların ədalətli									
- daşınmaz əmlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- nəqliyyat	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- daşınar əmlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- təminatsız kreditlər	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cəmi	**51,000**	**6,705,09**	**107,579**	**1,020,690**	**1,149,35**	**367,423**	**488,700**	**1,407,954**	**11,297,79**

31 dekabr 2008-ci il tarixinə vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər və fərdi dəyərsizləşmiş kreditlərə dair təminatların ədalətli dəyərlərinin açıqlanması aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Korporativ kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-ticarət	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehlak kreditləri	Fiziki şəxslərə kreditlər-kənd təsərrüfatı	Fiziki şəxslərə kreditlər -lizinq	Fiziki şəxslərə kreditlər-avto kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər-istehsal	Fiziki şəxslərə kreditlər-digər	Cəmi
Cəmi vaxtı keçmiş lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər üzrə girovların ədalətli									
- daşınmaz əmlak	-	3,676,933	37,446	-	-	-	-	-	3,714,379
- nəqliyyat	-	-	-	587,502	-	288,372	216,432	463,560	1,555,866
- daşınar əmlak	-	92,086	105,924	-	-	-	-	-	198,010
- təminatsız kreditlər	-	-	-	38,933	166,515	-	-	45,843	251,291
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə girovların ədalətli dəyəri									
- daşınmaz əmlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- nəqliyyat	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- daşınar əmlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- təminatsız kreditlər	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cəmi	**-**	**3,769,019**	**143,370**	**626,435**	**166,515**	**288,372**	**216,432**	**509,403**	**5,719,546**

Balans hesabatı tarixinə yaşayış üçün nəzərdə tutulmuş daşınmaz əmlakın ədalətli dəyəri Təşkilatın kredit departamentinin təyin etdiyi şəhər və region üzrə kreditlərin ilk dərəcəsinin orta artırılması üzrə təyin edilmiş dəyərlər əsasında təxmin edilmişdir. Digər daşınmaz əmlak və digər aktivlərin ədalətli dəyəri Təşkilatın kredit departamenti tərəfindən mütəxəssislərin və digər qiymətləndirici şirkətinin tövsiyələrindən istifadə etməklə müəyyənləşdirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avans ödənişləri üzrə faiz dərəcəsinin təhlilləri 24 saylı Qeyddə əks etdirilmişdir. Əlaqəli tərəflərin balansları 23 saylı Qeyddə əks etdirilmişdir.

31 dekabr 2009-cu və 2008-ci il tarixinə maksimum kredit riski, müvafiq olaraq, 34,665,664 AZN və 40,279,092 AZN təşkil etmişdir.

16. ƏMLAK VƏ AVADANLIQ

Əmlak və avadanlıq aşağıdakılardan ibarətdir:

	Torpaq	Binalar	Mebel və qurğu	Kompyuterlər və rabitə	Nəqliyyat	Qurulan əsas vəsaitlər	Cəmi
Dəyər:							
31 dekabr 2007-ci il	**134,072**	**316,063**	**43,072**	**139,377**	**131,439**	**148,800**	**912,823**
Əlavələr	80,000	736,088	92,713	141,255	84,817	-	1,134,873
Köçürmələr	-	148,800	-	-	-	(148,800)	-
31 dekabr 2008-ci il	**214,072**	**1,200,951**	**135,785**	**280,632**	**216,256**	**-**	**2,047,696**
Əlavələr	1,132	144,535	227,417	417,038	116,745	273,980	1,180,847
31 dekabr 2009-cu il	**215,204**	**1,345,486**	**363,202**	**697,670**	**333,001**	**273,980**	**3,228,543**
Yığılmış amortizasiya							
31 dekabr 2007-ci il	**-**	**4,418**	**5,909**	**34,904**	**63,954**	**-**	**109,185**
Köhnəlmə xərci	-	29,920	18,409	29,801	32,214	-	110,344
31 dekabr 2008-ci il	**-**	**34,338**	**24,318**	**64,705**	**96,168**	**-**	**219,529**
Köhnəlmə xərci	-	89,403	44,785	93,759	60,120	-	288,067
31 dekabr 2009-cu il	**-**	**123,741**	**69,103**	**158,464**	**156,288**	**-**	**507,596**
Xalis balans dəyəri							
31 dekabr 2009-cu il	**215,204**	**1,221,745**	**294,099**	**539,206**	**176,713**	**273,980**	**2,720,947**
31 dekabr 2008-ci il	**214,072**	**1,166,613**	**111,467**	**215,927**	**120,088**	**-**	**1,828,167**

17. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Qeyri-maddi aktivlər aşağıda göstərilənlərdən ibarətdir:

Dəyər:	
31 dekabr 2007-ci il	92,889
Əlavələr	193,872
31 dekabr 2008-ci il	**286,761**
Əlavələr	77,099
31 dekabr 2009-cu il	**363,860**
Yığılmış amortizasiya:	
31 dekabr 2007-ci il	17,947
Amortizasiya xərci	7,803
31 dekabr 2008-ci il	**25,750**
Amortizasiya xərci	26,556
31 dekabr 2009-cu il	**52,306**
Xalis balans dəyəri:	
31 dekabr 2009-cu il	**311,554**
31 dekabr 2008-ci il	**261,011**

18. DİGƏR AKTİVLƏR

	31 dekabr 2009-cu il	31 dekabr 2008-ci il
BMUS 39 standartına müvafiq olaraq kreditlər və alınacaq vəsaitlər kimi tanınmış digər maliyyə aktivləri:		
Avans ödənişləri	361,126	284,599
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Satılabilən uzunmüddətli aktivlər	464,800	-
Əvvəlcədən ödənilmiş vergilər, mənfəət vergisindən başqa	613,185	-
Büdcədən alınacaq vəsaitlər	5,256	-
Əmlakın alınması üzrə avans ödənişləri	71,081	-
Digər avans ödənişləri	29,733	17,615
Cəmi digər aktivlər	**1,545,181**	**302,214**

31 dekabr 2009-cu ildə əvvəlcədən ödənilmiş mənfəət vergisinə Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinə ödənilmiş 613,185 AZN aiddir.

31 dekabr 2009-cu ildə satış üçün saxlanılan uzunmüddətli aktivlərə 464,800 AZN məbləğində vaxtında ödənilməyən kreditlər üzrə əldə edilən daşına bilən əmlak daxildir. Rəhbərlik bu daşınar əmlakın hesabat tarixindən etibarən 1 il ərzində satılacağını təxmin edir.

19. MALİYYƏ TƏŞKİLATLARINA ÖDƏNILƏCƏK VƏSAİTLƏR

Maliyyə təşkilatlkarına ödəniləcək vəsaitlər aşağıda göstərilənlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2009-cu il		31 dekabr 2008-ci il	
	Məbləğ	Yığılmış faizlər	Məbləğ	Yığılmış faizlər
DWM Securitizations S.A.	7,227,900	223,586	7,209,000	230,239
IFC	6,344,490	20,688	3,204,000	12,504
Triple Jump	2,810,850	9,322	3,604,500	41,359
KfW	2,526,786	507,638	2,526,784	155,380
VDK Spaarbank	2,409,300	115,603	-	-
Microvest	2,007,750	27,529	2,403,000	31,944
GMF	1,606,200	13,673	3,204,000	15,726
Blue Orchard	1,606,200	12,414	1,602,000	12,015
EBRD	1,204,650	24,829	2,723,400	61,607
Dexia Fund	803,100	17,881	1,602,000	35,729
Credit Suisse	803,100	1,479	1,602,000	24,417
Oikocredit, Ecumenical Development Cooperative Society U.A.	602,325	2,614	1,193,490	10,440
Dual Return Fund	562,170	38,168	801,000	45,523
Finethic Microfinance S.C.A.	-	-	400,500	12,365
Symbiotics	-	-	534,000	14,021
Texnikabank ASC	-	-	4,696,000	54,787
Cəmi uzunmüddətli borclar	**30,514,821**	**1,015,424**	**37,305,674**	**758,056**

31 dekabr 2009-cu və 2008-ci il tarixlərinə Təşkilatın "DWM Asset Management" MMC-dən alınmış kreditləri ümumi uzunmüddətli borcların 24%-ni təşkil etmişdir (2008-ci ildə 19%). Bu kreditlər Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın inkişafına yönəldilmək məqsədi ilə istifadə edilmiş, illik faiz dərəcəsi 9% və bitmə müddəti 5 il təşkil edir (2,000,000 ABŞ dollar həcmində subordinasiya edilmiş kredit 10.5% faizlə götürülmüşdür). 31 dekabr 2009 və 2008-ci il tarixlərinə kreditin qalıq dəyəri müvafiq olaraq 7,227,900 AZN (9,000,000 ABŞ dolları) və 7,209,000 AZN (8,976,466 ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2009 və 2008-ci tarixlərinə Təşkilatın Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasından alınmış kreditləri ümumi uzunmüddətli borcların 21%-ni təşkil etmişdir (2008-ci ildə 9%). Təşkilat 12 sentyabr 2008-ci il tarixində ümumi məbləği 4,818,600 AZN (ABŞ dolları) təşkil edən 10,5% illik faiz dərəcəsi ilə kredit sazişi imzalamışdır. Bu kreditin məqsədi Təşkilatın mikro və kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlərin həcminin artırılmasını dəstəkləməkdir.

Təşkilat, Triple Jump qurumundan ümumi məbləği 2,810,850 AZN məbləğində (3,500,000 ABŞ dolları) bitmə müddəti 4 il təşkil edən illik faiz dərəcəsi 9% təşkil edən kredit almışdır. Bu vəsaitlər mikro sahibkarlığın inkişafına kömək məqsədilə verilmişdir.

31 dekabr 2009 və 2008-ci tarixlərinə uzunmüddətli kreditlər üzrə hesablanmış və ödəniləcək faiz xərcləri müvafiq olaraq 1,015,424 AZN və 758,056 AZN təşkil etmişdir.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər baş verir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə Azərbaycan vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada, Azərbaycan vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar. Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan vergi orqanları məhkəmə orqanları tərəfindən təqdim edilmiş "haqsız vergi qazancı", "əməliyyatın əsas kommersiya məqsədi" konsepsiyalarından və "əməliyyatın kommersiya mahiyyəti/(məqsədi)" kriteriyalarından istifadə edə bilərlər.

Belə qeyri-müəyyənliklər, əsasən maliyyə alətlərinin/derivativlərin və transfer qiymətini təyin etmək məqsədilə əməliyyatın bazar qiymətinin istifadə edilməsi zamanı vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq şərhinə aid edilə bilər. Bu hallar eləcə də kreditlər üzrə ehtiyatların yaradılması zamanı yaranan müvəqqəti fərqlərin və bunun vergi öhdəliyinə təsirinin vergi orqanları tərəfindən mənfəət vergisi bazasının bilərəkdən azaldılması kimi şərh edilməsinə aid edilə bilər. Rəhbərlik əmindir ki, bütün lazımi vergilər hesablanmış, öhdəliklər yaradılmışdır və ona görə də əlavə vergi ehtiyatının yaradılmasına ehtiyac yoxdur.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatsa belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir. Həmçinin, Azərbaycan Konstitusiya Məhkəməsinin qərarının müddəalarına əsasən vergi yoxlamasının əhatə etdiyi üç illik limit, məhkəmənin qərarına əsasən vergi ödəyicisinin vergi orqanlarını bilərək yanlış yönləndirdiyi və onlara çaşdırıcı məlumatlar verdiyi hallarda uzadıla bilər.

23. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

BMS 24 "Əlaqəli tərəflərlə bağlı qeydlər" standartının tələblərinə əsasən əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

(a) Təşkilatın birbaşa, dolayısı yolla və ya hər hansı bir üçüncü tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aiddir); Təşkilatın fəaliyyətində marağı və bu fəaliyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanı olan şəxslər; və Təşkilatın fəaliyyətinə ortaq nəzarət həyata keçirən şəxslər;

(b) Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Təşkilat tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərilə biləcək, lakin törəmə və ya birgə müəssisə olmayan tərəflər;

(c) Təşkilatın tərəf kimi çıxış etdiyi birgə müəssisələr;

(ç) Təşkilatın və ya ana şirkətin idarə heyətinin üzvləri;

(d) (a) və ya (ç) bəndlərində göstərilən şəxslərin yaxın ailə üzvləri;

(e) (ç) və ya (d) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayısı yolla səsvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən nəzarətdə olan tərəflər, müəssisələr və birgə müəssisələr aiddir; və ya

(ə) İş müddəti bitdikdən sonra Təşkilatın keçmiş işçiləri və ya Təşkilatın əlaqəli olduğu şəxs tərəfindən alınacaq mükafatlar.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər baş verir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə Azərbaycan vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada, Azərbaycan vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar. Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan vergi orqanları məhkəmə orqanları tərəfindən təqdim edilmiş “haqsız vergi qazancı”, “əməliyyatın əsas kommersiya məqsədi” konsepsiyalarından və “əməliyyatın kommersiya mahiyyəti/(məqsədi)” kriteriyalarından istifadə edə bilərlər.

Belə qeyri-müəyyənliklər, əsasən maliyyə alətlərinin/derivativlərin və transfer qiymətini təyin etmək məqsədilə əməliyyatın bazar qiymətinin istifadə edilməsi zamanı vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq şərhinə aid edilə bilər. Bu hallar eləcə də kreditlər üzrə ehtiyatların yaradılması zamanı yaranan müvəqqəti fərqlərin və bunun vergi öhdəliyinə təsirinin vergi orqanları tərəfindən mənfəət vergisi bazasının bilərəkdən azaldılması kimi şərh edilməsinə aid edilə bilər. Rəhbərlik əmindir ki, bütün lazımi vergilər hesablanmış, öhdəliklər yaradılmışdır və ona görə də əlavə vergi ehtiyatının yaradılmasına ehtiyac yoxdur.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatsa belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir. Həmçinin, Azərbaycan Konstitusiya Məhkəməsinin qərarının müddəalarına əsasən vergi yoxlamasının əhatə etdiyi üç illik limit, məhkəmənin qərarına əsasən vergi ödəyicisinin vergi orqanlarını bilərək yanlış yönləndirdiyi və onlara çaşdırıcı məlumatlar verdiyi hallarda uzadıla bilər.

23. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

BMS 24 “Əlaqəli tərəflərlə bağlı qeydlər” standartının tələblərinə əsasən əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

(a) Təşkilatın birbaşa, dolayısı yolla və ya hər hansı bir üçüncü tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aiddir); Təşkilatın fəaliyyətində marağı və bu fəaliyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanı olan şəxslər; və Təşkilatın fəaliyyətinə ortaq nəzarət həyata keçirən şəxslər;

(b) Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Təşkilat tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərilə biləcək, lakin törəmə və ya birgə müəssisə olmayan tərəflər;

(c) Təşkilatın tərəf kimi çıxış etdiyi birgə müəssisələr;

(ç) Təşkilatın və ya ana şirkətin idarə heyətinin üzvləri;

(d) (a) və ya (ç) bəndlərində göstərilən şəxslərin yaxın ailə üzvləri;

(e) (ç) və ya (d) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayısı yolla səsvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən nəzarətdə olan tərəflər, müəssisələr və birgə müəssisələr aiddir; və ya

(ə) İş müddəti bitdikdən sonra Təşkilatın keçmiş işçiləri və ya Təşkilatın əlaqəli olduğu şəxs tərəfindən alınacaq mükafatlar.

Ehtimal edilən hər hansı bir əlaqəli tərəfi nəzərə alarkən, əlaqənin təkcə hüquqi formasına deyil həmçinin mahiyyətinə diqqət yetirilir. Təşkilatın 31 dekabr 2009-cu il və 2008-ci il tarixlərinə əlaqəli tərəflərə aid aşağıdakı qalıqları mövcud olmuşdur:

	31 dekabr 2009-cu il		**31 dekabr 2008-ci il**	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**	**Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar**	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**
Müştərilərə verilən kreditlər		35,830,136		41,047,356
- *digər əlaqəli tərəflər*	619,454		697,805	

	31 dekabr 2009-cu il		**31 dekabr 2008-ci il**	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**	**Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar**	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**
İşçilərə sərf olunan xərclər		3,614,873		2,037,327
- *baş rəhbərliyin məvacibi*	417,782		227,450	

31 dekabr 2009-cu il və 2008-ci il tarixlərinə bitən il üzrə məcmu gəlir hesabatına aşağıdakı əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar daxildir:

	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatmış il		**31 dekabr 2008-ci il tarixində başa çatmış il**	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**	**Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar**	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**
Faiz gəliri		12,676,243		10,759,323
- *digər əlaqəli tərəflər*	66,831		69,456	

24. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri BMS 32 "Maliyyə Alətləri: Qeyd və Təqdimat", BMHS 7 "Maliyyə alətləri: Təqdim edilmə" və BMS 39 "Maliyyə Alətləri: Tanınma və Ölçülmə" standartlarına uyğun olaraq təqdim edilmişdir. Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə vasitəsinin mübadilə edilə bildiyi məbləği təşkil edir və ən yaxşı olaraq bazar qiyməti ilə sübut edilir. Burda təqdim edilən təxminlər Təşkilatın maliyyə alətini bazar vasitəsilə tam və ya qismən dəyişdirdiyi zaman əldə edəcəyi məbləğlərdən fərqli ola bilər.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin ədalətli dəyəri ilə balans üzrə qalıq dəyərləri arasındakı müqayisə aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2009-cu il		31 dekabr 2008-ci il	
	Qalıq dəyəri	**Ədalətli dəyəri**	**Qalıq dəyəri**	**Ədalətli dəyəri**
Pul və pul vəsaitləri	1,098,784	1,098,784	701,906	701,906
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	-	-	4,123,538	4,123,538
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	34,665,664	34,665,664	40,279,092	40,279,092
Digər maliyyə aktivləri	361,126	361,126	284,599	284,599
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	31,530,245	31,530,245	38,063,730	38,063,730
Digər uzunmüddətli maliyyə öhdəliklər	-	-	111,090	111,090
Digər cari maliyyə öhdəlikləri	213,844	213,844	101,619	101,619

25. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ

Təşkilatın fəaliyyəti üçün risklərin idarə edilməsi Təşkilat əməliyyatlarının mühüm elementini təşkil edir. Təşkilatın əməliyyatlarına təsir göstərəcək əsas risklər aşağıdakılardan ibarətdir:

- Kredit riski
- Likvidlik riski
- Bazar riski

Təşkilat rəhbərliyi anlayır ki, səmərəli və effektiv risk idarəetmə sisteminə malik olmaq vacib şərtdir. Bu məqsədlə, Təşkilat rəhbərliyi risk idarəetmə komitəsi yaratmışdır. Bu qrupun əsas məqsədi Təşkilatı ehtimal edilən risklərə qarşı qorumaq və ona qarşıda qoyulan hədəflərə çatmaq imkanı yaratmaqdır. Risk idarəetmə qrupu vasitəsilə Təşkilat rəhbərliyi, aşağıdakı risklərin idarə olunmasına nəzarət edir:

Kredit riski

Təşkilat kredit riskinə məruz qalır ki, bu zaman maliyyə alətinə tərəf olan bir iştirakçı öz öhdəliyini yerinə yetirə bilmir və digər tərəf buna görə maliyyə zərərinə uğrayır.

Maksimum risk

Təşkilatın məruz qaldığı maksimum kredit riski fərdi risklərdən və ümumi iqtisadiyyatın daşıdığı risklərdən asılı olaraq əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir.

Aşağıdakı cədvəl maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin risklərə məruz qalmasının maksimum həddini təqdim edir. Maliyyə aktivləri üçün bu məbləğ əvəzləşdirmələr və mövcud girovlar çıxıldıqdan sonra aktivlərin qalıq dəyərinə bərabərdir. Maliyyə zəmanətləri və digər şərti təəhhüdlər üçün kredit riskinə məruz qalmanın maksimum həddi, bu zəmanətlər üzrə üçüncü şəxslərə ödənilməli olan mütləq məbləğlər, kredit öhdəliklərində isə müştəri tərəfindən tələb edilən vəsaitlərin məbləği kimi təyin edilir.

	Maksimum risk	Alınmış təminatlar	31 dekabr 2009-cu il Alınmış təminatlardan sonra xalis risk
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	34,665,664	15,017,058	19,648,606

	Maksimum risk	Alınmış təminatlar	31 dekabr 2008-ci il Alınmış təminatlardan sonra xalis risk
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	4,123,538	-	4,123,538
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	40,279,092	26,048,778	14,230,314

Maliyyə aktivləri cari kredit qabiliyyəti üzrə bölüşdürülüb, onlar beynəlxalq təşkilat tərəfindən buraxılmışdır. Ən yüksək dərəcə AAA-dır. İnvestisiya kimi təsnifləşdirilən maliyyə aktivlərinin dərəcəsi AAA-dan BBB-ya qədərdir. BBB-dan aşağı dərəcəli maliyyə aktivləri spekulyativ alətlər kimi təsnifləşdirilir.

Aşağıdakı cədvəl Təşkilat tərəfindən saxlanılan maliyyə aktivlərin kredit dərəcələrini 31 dekabr 2009-cu il tarixinə əks etdirir (məlumat bütün vaxtı keçməmiş və ya köhnəlməmiş maliyyə aktivləri üzrə hazırlanmışdır):

	AAA	AA	A	B+	BBB	<BBB	Dərəcəsiz	31 dekabr 2009-cu il
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	-	-	-	-	-	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	-	-	-	-	-	-	34,665,664	34,665,664

	AAA	AA	A	B+	BBB	<BBB	Dərəcəsiz	31 dekabr 2008-ci il
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	-	-	-	-	-	4,123,538	-	4,123,538
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	-	-	-	-	-	-	40,279,092	40,279,092

Təşkilat sənayesi əsasən maliyyə aktivləri və şərti öhdəlikləri üzrə kredit riskinə məruz qalır. Kredit riskinə məruz qalma Azərbaycan Respublikasında toplanır. Məruz qalmanın mütəmadi olaraq monitorinqi keçirilir ki, kredit məhdudlarının və Təşkilat tərəfindən qurulmuş kredit qabiliyyəti üzrə risklərin idarə edilməsi prinsiplərinin pozulmayacağından əmin olsun.

Coğrafi konsentrasiya

Rəhbərlik həmçinin qanunvericilik və tənzimləmə sahəsindəki risklərin idarə edilməsinə və bu risklərin Təşkilatın fəaliyyətinə təsirinə nəzarət edir. Bu nəzarət mexanizmi Təşkilata Azərbaycan Respublikasındakı investisiya mühitinin dəyişməsindən yaranan ehtimal edilən zərərləri minimum həddə salmağa şərait yaradır. Təşkilatın İdarə heyəti ölkə limitləri təyin edir və bu limitlər adətən MDB və Baltikyanı ölkələrə aid edilir.

Aktiv və öhdəliklərin coğrafi konsentrasiyası aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	Digər qeyri İƏİT ölkələri	İƏİT ölkələri	31 dekabr 2009-cu il tarixinə Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul və pul ekvivalentləri	1,098,784	-	-	1,098,784
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	-	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	34,665,664	-	-	34,665,664
Digər maliyyə aktivləri	126,351	-	234,775	361,126
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**35,890,799**	**-**	**234,775**	**36,125,574**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	-	-	31,530,245	31,530,245
Digər uzunmüddətli maliyyə öhdəlikləri	-	-	-	-
Digər cari maliyyə öhdəlikləri	213,844	-	-	213,844
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**213,844**	**-**	**31,530,245**	**31,744,089**
XALİS MÖVQE	**35,676,955**	**-**	**(31,295,470)**	**4,381,485**

	Azərbaycan Respublikası	Digər qeyri İƏİT ölkələri	İƏİT ölkələri	31 dekabr 2008-ci il tarixinə Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul və pul ekvivalentləri	701,906	-	-	701,906
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	4,123,538	-	-	4,123,538
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	40,279,092	-	-	40,279,092
Digər maliyyə aktivləri	30,711	-	253,888	284,599
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**45,135,247**	**-**	**253,888**	**45,389,135**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	-	-	38,063,730	38,063,730
Digər uzunmüddətli maliyyə öhdəlikləri	-	-	111,090	111,090
Digər cari maliyyə öhdəlikləri	101,619	-	-	101,619
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**101,619**	**-**	**38,174,820**	**38,276,439**
XALİS MÖVQE	**45,033,628**	**-**	**(37,920,932)**	**7,112,696**

Likvidlik riski

Aşağıdakı cədvəllərdə likvidlik və faiz dərəcələri risklərinin təhlili təqdim edilmişdir. Cədvəllər aşağıdakı məqamları əks etdirir:

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən	31 dekabr 2009-cu il Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ								
Pul və pul ekvivalentləri	11%	1,051,456	-	-	-	-	-	1,051,456
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis		-	-	-	-	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	31.02%	350,051	688,472	17,308,180	16,318,961	-	-	34,665,664
Cəmi faiz gəliri yaradan maliyyə aktivləri		**1,401,507**	**688,472**	**17,308,180**	**16,318,961**	**-**	**-**	**35,717,120**
Pul və pul ekvivalentləri		47,328	-	-	-	-	-	47,328
Digər maliyyə aktivləri		361,126	-	-	-	-	-	361,126
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ		**1,809,961**	**688,472**	**17,308,180**	**16,318,961**	**-**	**-**	**36,125,574**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ								
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	9.29%	-	401,550	4,673,699	17,617,566	8,837,430	-	31,530,245
Cəmi faiz xərci yaradan maliyyə öhdəlikləri		**-**	**401,550**	**4,673,699**	**17,617,566**	**8,837,430**	**-**	**31,530,245**
Digər uzunmüddətli maliyyə öhdəlikləri		-	-	-	-	-	-	-
Digər cari maliyyə öhdəlikləri		213,844	-	-	-	-	-	213,844
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ		**213,844**	**401,550**	**4,673,699**	**17,617,566**	**8,837,430**	**-**	**31,774,089**
Likvidlik boşluğu		1,596,116	286,922	12,634,481	(1,298,605)	(8,837,430)		
Faiz dərəcəsi boşluğu		224,246	176,260	4,934,811	3,425,470	(820,997)		
Məcmu faiz dərəcəsi boşluğu		**224,246**	**400,506**	**5,335,317**	**8,760,787**	**7,939,790**		

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən	31 dekabr 2008-ci il Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ								
Pul və pul ekvivalentləri		-	-	-	-	-	-	-
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	11%	-	-	4,123,538	-	-	-	4,123,538
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	28.93%	14,947,877	2,910,102	13,740,592	8,680,521	-	-	40,279,092
Cəmi faiz gəliri yaradan maliyyə aktivləri		**14,947,877**	**2,910,102**	**17,864,130**	**8,680,521**	**-**	**-**	**44,402,630**
Pul və pul ekvivalentləri		701,906	-	-	-	-	-	701,906
Digər maliyyə aktivləri		284,599	-	-	-	-	-	284,599
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ		**15,934,382**	**2,910,102**	**17,864,130**	**8,680,521**	**-**	**-**	**45,389,135**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ								
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	9.81%	-	-	6,133,613	24,363,324	7,566,793	-	38,063,730
Cəmi faiz xərci yaradan maliyyə öhdəlikləri		**-**	**-**	**6,133,613**	**24,363,324**	**7,566,793**	**-**	**38,063,730**
Digər uzunmüddətli maliyyə öhdəlikləri		-	-	111,090	-	-	-	111,090
Digər cari maliyyə öhdəlikləri		101,619	-	-	-	-	-	101,619
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ		**101,619**	**-**	**6,244,703**	**24,363,324**	**7,566,793**	**-**	**38,276,439**
Likvidlik boşluğu		15,832,763	2,910,102	11,619,427	(15,682,803)	(7,566,793)		
Faiz dərəcəsi boşluğu		4,324,421	841,892	3,827,035	121,233	(742,302)		
Məcmu faiz dərəcəsi boşluğu		**4,324,421**	**5,166,313**	**8,993,348**	**9,114,581**	**8,372,279**		

Likvidlik və faiz dərəcəsi üzrə təhlillər BMHS 7 standartına müvafiq olaraq aşağıda göstərilən cədvəllərdə təqdim edilmişdir. Bu cədvəllərdə əks edilən məbləğlər maliyyə vəziyyəti hesabatında əks etdirilən məbləğlərlə uyğun deyil, ona görə ki, aşağıdakı təqdimat maliyyə öhdəliklərinin maliyyə vəziyyəti hesabatında effektiv faiz metodu əsasında təqdim edilmiş ümumi müqavilə üzrə qalıq ödənişlərini (faizlərin ödənişi daxil olmaqla) əks etdirən ödəniş müddətlərinin təhlillərini əhatə edir.

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	31 dekabr 2009-cu il Cəmi
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	9.29%	-	236,156	870,475	6,536,260	22,823,853	30,466,744
Cəmi faiz xərci yaradan maliyyə öhdəlikləri		**-**	**236,156**	**870,475**	**6,536,260**	**22,823,853**	**30,466,744**
Digər uzunmüddətli maliyyə öhdəlikləri		-	-	-	-	-	-
Digər cari maliyyə öhdəlikləri		213,844	-	-	-	-	213,844
		213,844	**-**	**-**	**-**	**-**	**213,844**
Cəmi maliyyə öhdəlikləri üzrə potensial gələcək ödəmələr		**213,844**	**236,156**	**870,475**	**6,536,260**	**22,823,853**	**30,680,588**

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	31 dekabr 2008-ci il Cəmi
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	9.81%	304,874	609,748	8,812,470	31,638,204	9,276,490	50,641,786
Cəmi faiz xərci yaradan maliyyə öhdəlikləri		**304,874**	**609,748**	**8,812,470**	**31,638,204**	**9,276,490**	**50,641,786**
Digər uzunmüddətli maliyyə öhdəlikləri		-	-	111,090	-	-	111,090
Digər cari maliyyə öhdəlikləri		101,619	-	-	-	-	101,619
		101,619	**-**	**111,090**	**-**	**-**	**212,709**
Cəmi maliyyə öhdəlikləri üzrə potensial gələcək ödəmələr		**406,493**	**609,748**	**8,923,560**	**31,638,204**	**9,276,490**	**50,854,495**

Bazar riski

Bazar riskinə, faiz dərəcəsində, xarici valyuta məzənnələrində və qiymətləndirmədəki dəyişmələrdən yaranan və Təşkilatın məruz qaldığı risklər aiddir. 2009-cu ildə bu risklərin Təşkilat tərəfindən qiymətləndirilməsində və Təşkilatın məruz qaldığı bazar risklərində dəyişikliklər olmamışdır.

Faiz dərəcəsi riski

Aşağıdakı cədvəl “risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi” üsulu ilə hesablanmış və faizlərin dəyişməsinə Təşkilatın həssaslığını təqdim edir. Bu dəyişikliklərin həddi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və onlara təqdim edilən risk hesabatlarında öz əksini tapır.

Vergidən əvvəlki mənfəətə təsiri:

	31 dekabr 2009-cu il tarixinə		**31 dekabr 2008-ci il tarixinə**	
	Faiz dərəcəsi +1%	**Faiz dərəcəsi -1%**	**Faiz dərəcəsi +1%**	**Faiz dərəcəsi -1%**
Maliyyə aktivləri:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	346,657	(346,657)	402,791	(402,791)
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	-	-	41,235	(41,235)
Maliyyə öhdəlikləri:				
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	(315,302)	315,302	(380,637)	380,637
Vergidən əvvəlki mənfəətə xalis təsiri	**31,355**	**(31,355)**	**63,389**	**(63,389)**

Kapitala təsiri:

	31 dekabr 2009-cu il tarixinə		**31 dekabr 2008-ci il tarixinə**	
	Faiz dərəcəsi +1%	**Faiz dərəcəsi -1%**	**Faiz dərəcəsi +1%**	**Faiz dərəcəsi -1%**
Maliyyə aktivləri:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	346,657	(346,657)	402,791	(402,791)
Banklara verilmiş kreditlər və avans ödənişləri, xalis	-	-	41,235	(41,235)
Maliyyə öhdəlikləri:				
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	(315,302)	315,302	(380,637)	380,637
İştirakçı kapitalına xalis təsiri	**31,355**	**(31,355)**	**63,389**	**(63,389)**

Xarici valyuta riski

Məzənnə fərqlərindən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərindəki dəyişmələr xarici valyuta riski adlanır. Təşkilatın maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti mövcud valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı belə risklərin təsirinə məruz qalır.

Təşkilatın xarici valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı məruz qalacağı risklər aşağıdakı cədvəldə təqdim edilmişdir:

	AZN	ABŞ dolları	31 dekabr 2009-cu il Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ			
Pul və pul ekvivalentləri	268,551	830,233	1,098,784
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8,289,135	26,376,529	34,665,664
Digər maliyyə aktivləri	126,351	234,775	361,126
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**8,684,037**	**27,441,537**	**36,125,574**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ			
Uzunmüddətli kreditlər	3,034,422	28,495,823	31,530,245
Digər uzunmüddətli maliyyə öhdəlikləri	-	-	-
Digər cari maliyyə öhdəlikləri	138,704	75,140	213,844
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**3,173,126**	**28,570,963**	**31,744,089**
AÇIQ BALANS MÖVQEYİ	**5,510,911**	**(1,129,426)**	**4,381,485**

	AZN	ABŞ dolları	31 dekabr 2008-ci il Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ			
Pul və pul ekvivalentləri	184,821	517,085	701,906
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	4,123,538	-	4,123,538
Müştərilərə verilmiş kreditlər	15,385,156	24,893,936	40,279,092
Digər maliyyə aktivləri	30,711	253,888	284,599
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**19,724,226**	**25,664,909**	**45,389,135**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ			
Uzunmüddətli kreditlər	7,432,951	30,630,779	38,063,730
Digər uzunmüddətli maliyyə öhdəlikləri	111,090	-	111,090
Digər cari maliyyə öhdəlikləri	83,628	17,991	101,619
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**7,627,669**	**30,648,770**	**38,276,439**
AÇIQ BALANS MÖVQEYİ	**12,096,557**	**(4,983,861)**	**7,112,696**

Xarici valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəl Təşkilatın ABŞ dollarının və Avronun Azərbaycan manatına nisbətən məzənnəsində 10%-lik artım və ya azalmasına həssaslığını təhlil edir. 10% rəhbərlik tərəfindən xarici valyuta risklərini təhlil edərkən daxili risk hesabatlarında xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsinin Təşkilata təsirini təhlil edərkən istifadə olunur. Həssaslıq analizi xarici valyutada olan monetar aktiv və öhdəliklərin hesabat tarixinə qalıq dəyərindən istifadə edir və bu dəyəri məzənnədəki 10%-lik dəyişiklik üçün uyğunlaşdırır. Əgər xarici ölkələrə verilən kreditlər və xaricdəki əməliyyatlar üzrə verilən kreditlər borc verənin və ya borc alanın valyutasında deyilsə bu məbləğlər də həssaslıq analizinə daxil edilir.

	31 dekabr 2009-cu il tarixinə		31 dekabr 2008-ci il tarixinə	
	AZN/ABŞ dolları +10%	AZN/ABŞ dolları -10%	AZN/ABŞ dolları +10%	AZN/ABŞ dolları -10%
Mənfəət və ya zərərə təsiri	(112,943)	112,943	(498,386)	498,386
Kapitala təsiri	(112,943)	112,943	(498,386)	498,386

Həssaslıq analizinin məhdudiyyətləri

Yuxarıda göstərilən cədvəllərdə qeyd olunan təsirlər yalnız bir təxminin dəyişməsini və bu zaman digər təxminlərin sabit qaldığını nəzərdə tutur. Reallıqda isə, təxminlər və digər faktorlar arasında korelyasiya mövcuddur. O da qeyd edilməlidir ki, bu həssaslıq münasibətləri xətti şəkildə deyil, və bu nəticələri daha böyük və ya daha kiçik təsirləri ölçmək üçün interpolyasiya və ya ekstrapolyasiya etmək olmaz.

Həmçinin, həssaslıq analizində Təşkilatın aktiv və öhdəliklərin mütəmadi olaraq idarə etməsi nəzərə alınmır. Əlavə olaraq, Təşkilatın maliyyə vəziyyəti istənilən zaman faktiki bazar dəyişmələrinin nəticəsində dəyişə bilər. Məsələn, Təşkilatın maliyyə risklərinin idarə olunması strategiyası, bazardakı dəyişikliklərdən yaranan risklərə qarşı Təşkilatı qorumağı qarşısına məqsəd qoyur. İnvestisiya bazarlarında müşayiət edilən düşmələr zamanı qiymətlər müəyyən həddin altına düşdükdə, rəhbərlik investisiyaların satılmasına, investisiya portfelinin strukturunun dəyişdirilməsinə qərar verə bilər və ya digər qoruyucu qərarlar qəbul edə bilər. Nəticədə, aktivlər maliyyə vəziyyəti hesabatında bazar dəyəri ilə göstərildiyinə görə, təxminlərdə baş verən dəyişikliklər öhdəliklərə faktiki təsir göstərməyə bilər. Bu kimi hallarda, aktiv və öhdəliklərin ölçülməsində istifadə edilən müxtəlif üsullar kapitalda böyük dəyişikliklər yarada bilər.

Yuxarıda göstərilən həssaslıq analizinin digər məhdudiyyətlərindən biri Təşkilatın təxminlərinə görə ehtimal edilən riskləri təqdim etmək məqsədilə yalnız qısa müddətdə bazar dəyişmələri ilə əlaqədar proqnozlaşdırılması çətin olan fərziyyələrdən istifadə etməsidir; bu zaman təxmin edilir ki, bütün faiz dərəcələri eyni qaydada və istiqamətdə dəyişir.

Qiymət riski

Qiymət riski bazar qiymətlərinin dəyişməsi nəticəsində, bu dəyişikliklərin konkret qiymətli kağıza və ya ona buraxana məxsus amillərdən və ya bazarda alıb-satılan bütün qiymətli kağızlara təsir göstərən amillərdən asılı olmayaraq, maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi ilə əlaqədar riskdir. Təşkilat, ümumi və xüsusi bazar dəyişmələrindən asılı olaraq təqdim etdiyi xidmətlər üzrə qiymət risklərinə məruz qalır.

FİLİAL ŞƏBƏKƏSİ

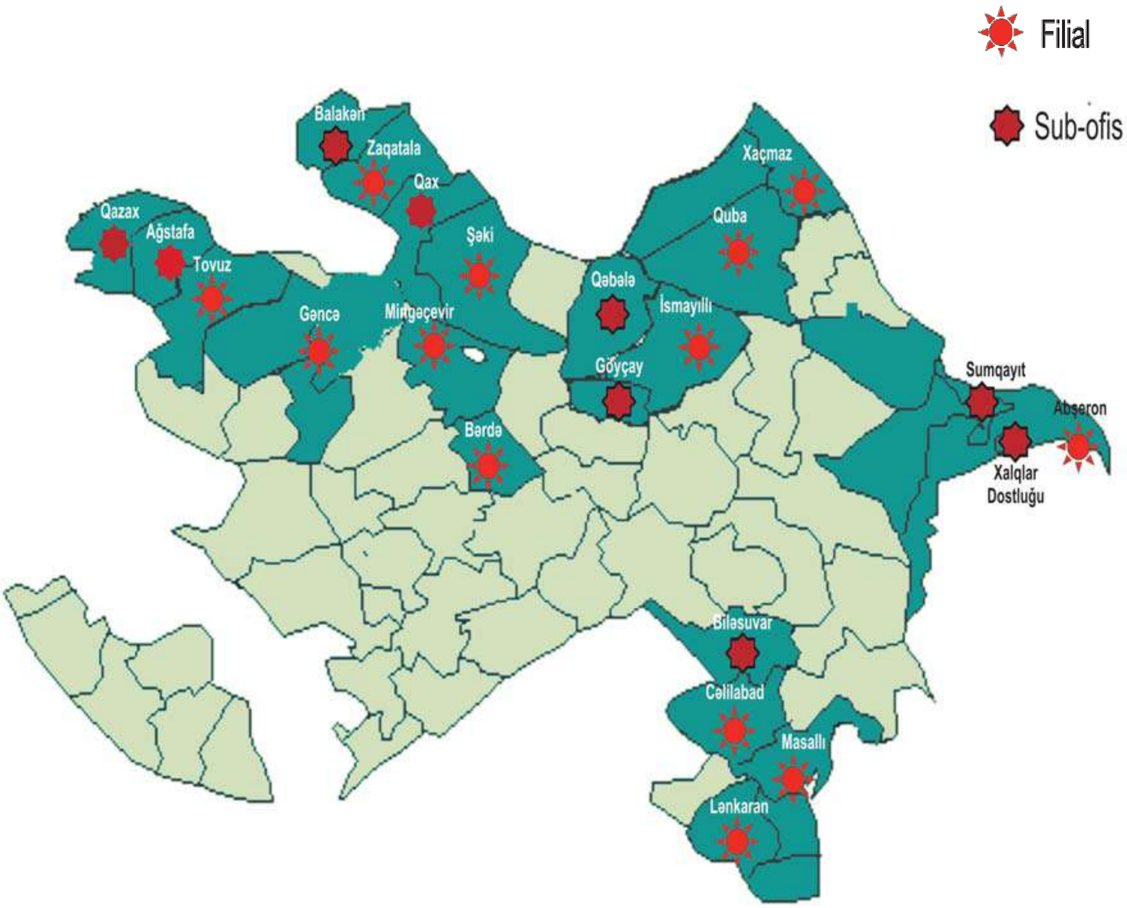

CredAgro

Qeyri Bank Kredit Təşkilatı

İLLİK HESABAT

2009

Baş ofis
Bakı., Həsən Əliyev küç., 63
Tel/ Faks: (+994 12) 564-27-90/91

Abşeron filialı
Mir Qasımov küç., 28
Tel: (+994 18) 644-01-72
Faks: (+994 12) 440-91-17

Sumqayıt sub-ofisi
H. Əliyev pr., 17/30
Tel/ Faks: (+994 18) 655-71-62

Quba filialı
H.Əliyev pros., 202 A
Tel: (+994 169) 5-14-50
Faks: (+994 169) 5-39-90

Xaçmaz filialı
Koroğlu küç., 18
Tek: (+994 172) 5-11-45
Faks: (+994 172) 5-54-50

Biləsuvar sub-ofisi
M.F.Axundov küç., 220A
Tel/ Faks: (+994 159) 3-11-11

Cəlilabad filialı
Azərbaycan küç., 107
Tel: (+944 114) 5-51-31
Faks: (+994 114) 5-01-31

Masallı filialı
M.Talişxanov pros., 14
Tel/ Faks: (+994 151) 5-55-66

Lənkəran filialı
H.Əliyev pros., 78/20
Tel/ Faks: (+994 171) 5-02-47

İsmayıllı filialı
Cavanşir küç., 21A
Tel: (+994 178) 5-12-87
Faks: (+994 178) 5-12-92

Göyçay sub-ofisi
Nizami küç., 8
Tel/ Faks: (+94 167) 6-10-53

Xalqlar dostluğu sub-ofisi
Məhsəti küç., 26
Tel/Faks: (+994 12) 520-01-56

Qəbələ sub-ofisi
H.Əliyev pros., 45
Tel/ Faks: (+994 160) 5-04-72

Tovuz filialı
M.Ə.Sabir küç., 40
Tel: (+994 23) 5-43-13
Faks: (+994 2310 5-01-82

Qazax sub-ofisi
Vidadi küç., 15A
Tel: (+994 279) 5-22-35
Mob: (+994 55) 493-55-77

Ağstafa sub-ofisi
H.Əliyev pros., Xəzər Ticarət Mərkəzi
Tel: (+994 244) 5-12-52
Mob: (+994 55) 749-44-74

Gəncə filialı
N.Narimanov küç., 22
Tel: (+994 22) 57-99-05
Faks: (+994 22) 57-96-05

Mingəçevir filialı
H.Əliyev pros., 21
Tel: (+994 147) 4-49-56
Faks: (+994 147) 4-49-57

Bərdə filialı
Nizami küç., 8
Tel/ Faks: (+94 110) 5-22-58

Şəki filialı
Mikayıl Müşfiq küç., 1A
Tel/ Faks: (+994 177) 4-11-65

Zaqatala filialı
Aslanbəy Qardaşov küç., 3A
Tel: (+994 174) 5-49-60
Faks: (+994 174) 5-69-95

Balakən sub-ofisi
Əli Ənsurski küç., 1
Tel/Faks: (+994 119) 5-15-75

Qax sub -ofisi
Azərbaycan küç., 68
Tel/Faks: (+994 144) 5-43-28

www.kredaqro.com